

Beszámoló a Veszprém megyei Múzeumi Igazgatóság 1966. évi munkájáról

Igazgatóságunk 1966. évi munkájában az a tervszerűség, melynek megvalósítása kezdettől fogva célkitűzésünk volt, csaknem tökéletesen megvalósult. Vonatkozik ez nagyobbszabású építkezési s ezzel összefüggő kiállításrendezési tevékenységünkre, továbbá a nyilvántartás, ismeretterjesztő és tudományos kiadványok szerkesztése, megjelentetése tekintetében is.

Hasonló módon, zavartalanul bonyolódott le az Igazgatóság pénzügyi gazdálkodása. Az 1965. évi személyi változásokat részben új állandó, részben szerződésben foglalkoztatott tudományos munkatársak beállításával oldottuk meg.

I.

1966. végével Igazgatóságunk elérkezett működésének ötödik évfordulójához. Többek között ennek volt köszönhető, hogy a MT VB foglalkozott a megye múzeumainak tevékenységével és meg kívánta vonni szervezetünk működésének mérlegét. A VB ülésre 1967. január 18-án került sor, melyen a megye múzeum- és műemlékügyének megtárgyalása alkotta az egyik napirendi pontot. A megyei múzeumigazgató által készített beszámoló az 1966. év végi helyzetet vetette össze az 1962. évvel. Az alábbiakban a beszámolóból kiemelünk néhány, az Igazgatóság öt éves tevékenységét illusztráló adatot és megállapítást.

1. *Intézményeink* száma nem túlságosan nagy mértékben nőtt (1962 = 12, 1966 = 15). Új létesítményeink: Önálló, tudományos-, gyűjtő- és népművelési feladatokat is ellátó múzeummá fejlesztettük 1964-ben az eddigi helytörténeti kiállítóhelyet Pápán. Ugyanebben az évben létesítettük Ábrahámhegyen a Madártani Kiállítóhelyet, majd 1966-ban a Kővágóórs-páلكövei Bajcsy-Zsilinszky Emlékmúzeumot és a tihanyi Szabadtéri Néprajzi Múzeumot. Ezzel szemben megszüntettük a hévízi fürdőtörténeti kiállítást. A gyenesdiási falumúzeum csupán 1963—64 között állt fenn.

Itt kell megemlítenünk, hogy a más fenntartó intézmények által megyénkben működtetett múzeumok, kiállítóhelyek száma négyről hétre nőtt: Kékfestő

Múzeum (Pápa, 1962), Vármúzeum, Sümeg (1964), Porcelánmúzeum, Herend (1965).

Az összesen 22 múzeális intézmény (az országos múzeumi hálózatba tartozók 15 %-a) mellett ugyancsak a beszámoló időszakában jött létre a veszprémi r. k. Püspökség Egyházművészeti Múzeuma, mely egyelőre nincs nyilvánossági joggal ellátva.

2. *Költségvetés.* A megyei múzeumi szervezet létrejöttkor a részben minisztériumi, részben tanácsi kezelésben működő múzeumi intézményeknek összesen (a felújítási hitelek is ideszámítva) 1.2 millió Ft-os költségvetése volt. 1966-ra ez a költségvetés a póthitelekkel együtt 3.1 millió Ft-ra emelkedett. A növekedés üteme az országos átlagnál (kb. 50 %) jóval magasabb.

3. *Létszám* tekintetében ugyancsak az országos átlagnál gyorsabb volt a fejlődés. 1962 = 13, 1966 = 22 állandó főfoglalkozású alkalmazott. Ezen belül tudományos munkatársaink száma megkétszereződött: 5-ről 10 főre nőtt. Ugyancsak megkétszereződött a főleg teremőri, kisebb részben azonban gyűjteménykezelői munkakörben foglalkoztatott állandó részfoglalkozású alkalmazottak száma (1962 = 20, 1966 = 39). Magasabb lett a kizárólag közönségszolgálatot ellátó időszakai főfoglalkozású alkalmazottak munkahónapjainak száma (1962 = 78, 1966 = 174). (Országosan a múzeumi területen foglalkoztatott dolgozók száma 1960—65 között 148 fővel nőtt).

4. A múzeumaink *gyűjteményeiben* őrzött, egyedileg számbavehető, illetőleg szekrénykataszteri anyag 1961 végén nem érte el a 160 000 db-ot. Ezzel szemben 1966 végén ezek összmenyisége 209.000-re nőtt. Az adatrári és fotogyűjteményi anyag 1961 év végi darabszáma 43.100, 1966 végén 91.000. Múzeumi könyvtárainkban 1961 végén 21.000 kötet könyvet, illetve folyóiratot őriztünk, számuk gyarapodása 1966 végére 29.700-ra emelkedett.

Az egyedileg számbavehető tárgyakról készített leírókartonok száma 1961 végén 17.200 volt, 1966 végére ez 52.000-re nőtt.

E számadatokból kitűnik, hogy az anyagi ellátottság és a létszám növekedése természetszerűleg hozta magá-

1. Múzeumok, kiállítóhelyek Veszprém megyében (1966. évi állapot).
 1. Museen und Ausstellungsstätten im Komitat Veszprém (Zustand im J. 1966).

1. Musées, salles d'exposition au département de Veszprém (Situation en 1966).

1. Музеи и места для выставки в комитате Веспрем (положение 1966 года)

val — a múzeumok népművelési tevékenységének növekedésével egyidőben — a tárgyi dokumentációs gyűjtemények gyarodását, a nyilvántartási tevékenység megjavulását.

5. Hasonló módon vett nagy lendületet a múzeumokban folyó, illetve Igazgatóságunk által közvetve támogatott *tudományos kutató-, feldolgozó munka* is. Ennek kapcsán „A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei” c. kiadványsorozat négy, összesen 96 iv terjedelemben megjelent kötetében 88 tanulmány látott napvilágot. Ide kell számítanunk a Bakony természettudományi kutatása során elkészült három kisebb önálló tudományos kiadványt, továbbá a Csikász Imre szobrászművészről készített kis monográfiát.

Múzeológusaink természetszerűleg nem csak Közleményeinkben jelentették meg dolgozataikat. Összesen 70 tanulmányuk kézírata készült el, vagy jelent meg nyomtatásban. Legnagyobb jelentőségűnek a Veszprém megye Régészeti Topográfiája c. sorozat két kötete mondható, melyek közül az első, a keszthelyi és tapolcai járások régészeti lelőhelyeit ismertető kötet már meg is jelent, míg a másik, a veszprémi járás lelőhelyeit tárgyaló munka kéziratban készült el. E két kötet összterjedelme meghaladja a 60 ívet. Jelentős a Bakony természettudományi kutatását 1962 óta végző 80—100 fős munkaközösség tevékenysége, melyet Igazgatóságunk finanszíroz és irányít.

6. *Népművelési munka* tekintetében összefoglalóan annyit állapíthatunk meg, hogy valamennyi múzeum munkáinak állandó kiállítása az elmúlt öt esztendőben megújult, kivéve a már előkészített, de különböző okok miatt 1967-re áthúzódó keszthelyi és badacsonyi állandó kiállítások felújítását.

Veszprém, Keszthely, Pápa és Tihanyban az elmúlt öt év alatt 139 időszakos kiállítást rendeztünk.

Kezdetől fogva nagy gondot fordítottunk nemcsak a kiállítások tartalmi és installációs felújítására, hanem múzeumi épületeink külső-belső állapotának javítására is. Így a kezelésünkben levő 14 épület közül csaknem valamennyi rendbehozott állapotban van.

Évenként átlagosan 5.000 tárlatvezetést tartunk múzeumainkban. Tudományos munkatársaink az elmúlt öt év alatt 250 ismeretterjesztő előadást tartottak és 365 ismeretterjesztő cikket írtak. Nagy súlyt helyeztünk állandó és időszakos kiállításaink ismertetőinek elkészítésére. Ennek csak az anyagi korlátok szabtak határt. Azonban így is 13 katalógust, múzeumi vezetőt adtunk ki 36.000 példányban, melyek legnagyobb része már elfogyott.

Míndezek a népművelés-ismeretterjesztés hathatósabbá tétele érdekében végzett munkák — beleértve a színvonalas propagandát (plakátok) is — igen nagy mértékben emelték látogatottságunkat. 1961-es statisztikai adataink a szervezetbe került múzeális intézmény-

eknek 330.000 látogatójáról szólnak. Ez a szám 1966-ban már 696.000 főre emelkedett. Az Idegenforgalmi Hivatal és más szervek által megyénkben fenntartott múzeális jellegű kiállítások látogatottsága 110.000-ról 276.000-re nőtt. Megyénk részesedése a vidéken levő múzeumok látogatószámához viszonyítva az 1961. évi kb 20%-ról 26%-ra emelkedett. Így az 1966. évi csaknem egymillió Veszprém megyei múzeumlátogató olyan tényezőt jelent nemcsak a megye, hanem az ország kulturális életében is, hogy annak jelentősége egyáltalán nem lekicsinyelhető.

Az 1962—66 közötti 5 évben Igazgatóságunk múzeumait 2,7 millió, a megye egyéb kiállítóhelyeit 1 millió, összesen 3,7 millió látogató kereste fel.

A VB elé terjesztett beszámoló tartalmazott utalásokat a harmadik ötéves tervidőszakban megvalósítandó feladatokra nézve is. Ezek, miután jóváhagyásuk további tárgyalásokat igényel, csak az elkövetkező évek beszámolóiban lesznek ismertethetőek.

A VB beszámolónkat elfogadta és 3/1967 VB. sz. alatti határozatában a következőképpen értékelte: „Megállapítja a VB, hogy a Veszprém megyei múzeumi Igazgatóság értékes és eredményes munkát fejtett ki Veszprém megye múltjának feltárásában és jelenének bemutatásában egyaránt. A VB ezért a tevékenységért a megyei Múzeumi Igazgatóság valamennyi munkatársának elismerését fejezi ki.

A VB ugyanakkor megállapítja, hogy a Művelődésügyi Minisztérium, a Pénzügyminisztérium és az Országos Műemléki Felügyelőség szakmai és anyagi vonatkozásban egyaránt igen nagy segítséget nyújtott a Veszprém megyei múzeumi hálózat működéséhez és fejlesztéséhez, valamint a megye műemlékeinek helyreállításához, illetőleg fenntartásához. A VB ezért a szervezetnek köszönetét fejezi ki.”

II.

1. Az 1966. évi munkával kapcsolatos központi irányító tevékenységünk továbbra is a fokozódó önállóság biztosítása, illetőleg a helyi operatív irányítás szellemében folyt. A munkatervvel kapcsolatos észrevételeit a Művelődési Minisztérium Múzeumi Főosztálya és az MT VB Művelődési Osztálya Igazgatóságunk vezető kollektívájával 1965. nov. 10-én tartott munkaértekezletén beszélte meg. A költségvetés adottságainak figyelembevételével kisebb mértékű átdolgozás vált a munkaterven szükségessé. 1966 februárjában kétnapos munkaértekezleten tárgyaltuk meg a végzett munkát és az új feladatokat. A kismúzeumok gondnokainak, szolgálatvezető teremőreinek szokásos értekezlete ebben az évben elmaradt.

2. A már 1965-ben elkészített intézményenkénti költségvetési bontást 1966-ban tovább finomítottuk. Ezáltal a közvetlen helyi gazdálkodás lehetőségeit biztosítottuk.

Az 1966-ra eredetileg jóváhagyott 2,5 millió forintos költségvetés az évközi 0,5 millió forintos póthittel együtt lehetővé tette egyrészt az Igazgatóságnak mint központi szervnek zavartalan működését és a felmerült igények kielégítését. Az új állandó kiállítás rendezésének előkészítése miatt emelkedett a keszthelyi múzeum költségvetése. A pápai múzeum gazdálkodásának az előirányzattól való elmaradását a felújítási hitel átcsoportosítása okozta. Kismúzeumaink az 1965. évihez viszonyítva lényegesen kisebb költségelőirányzatot kaptak, ráfordításaink azonban, főleg az újonnan beindított Bajcsy-Zsilinszky emlékmúzeum működtetésével kapcsolatban az előirányzottnál magasabbak voltak. A költségvetéstől lényegesen eltért a tihanyi múzeumnál ténylegesen felhasznált összeg. Itt elsősorban a kőtár és a szabadtéri néprajzi múzeum megvalósítása jelentett felújítási, továbbá személyi, dologi kiadások terén többletet. Ugyanígy magasabb teljesítés mutatkozott, részben épületkarbantartási költségek terén, a Bakonyi Múzeumnál. A ráfordítások másik része abból adódott, hogy célkitűzéseinknek megfelelően 70.000 Ft-os póthitelt sikerült szerezni a megye itt létrehozott központi restaurátor-, fényképész- és kiállításrendezői részlegének megfelelő felszereléséhez.

Főleg új létesítményeink beindítása és egyes kiemelkedő jelentőségű és országos hírvé kiállításaink látogatósikere okozta, hogy az 1966. évi múzeumi bevételek az 510.000 Ft előirányzattal szemben 583.000 Ft-ra emelkedtek. Ennek 87%-a a látogatók által fizetett belépődíjakból, 12%-a kiadványaink értékesítéséből származott. Eredeti tervét jelentősen túlteljesítette a két tihanyi múzeum, ahonnan bevételeinknek összesen 64%-a folyt be. Ez indokolja többek között az itteni múzeumfejlesztésre fordított nagyobb összegű kiadásainkat.

3. Létszámkeretünk a Bakonyi Múzeumhoz 1964-ben ideiglenesen biztosított két muzeológus-státus végleges átszervezésével 22 főfoglalkozású dolgozó alkalmazását tette lehetővé. Változatlan maradt állandó részfoglalkozású dolgozóink létszáma. Ezzel szemben 25 időszakos hónappal nőtt a főfoglalkozású teremőri létszámkeretünk. Ezekre szükség is volt a megnövekedett kiállítási területünkön: a tihanyi múzeumnál (kőtár), továbbá az új létesítményeknél (tihanyi szabadtéri néprajzi múzeum, Bajcsy-Zsilinszky emlékmúzeum).

4. A már második éve működő kiállításrendező csoport tevékenysége igen eredményes volt. Amint alább, az egyes múzeumok működéséről részletesen ismertettük, 1966-ban 12 nagyszabású állandó, illetve időszakos kiállítás megrendezése volt a csoport főfeladata. Köz-

tük olyan igényes képzőművészeti kiállításoké, mint pl. az Egry József Emlékkiállítás, a III. Balatoni Nyári Tárlat. A Bajcsy-Zsilinszky Emlékmúzeum és a tihanyi szabadtéri néprajzi múzeum kiállítása, a veszprémi céhtörténeti kiállítás, a tihanyi kőtár és az ugyanott, a Közlekedési Múzeum kiállításrendező csoportjával közösen készült hajózástörténeti kiállítás elkészítése, végül a tihanyi múzeum kilenctermes állandó kiállításának átrendezése sorolható ide. Ezenkívül a kisebb kiállítások rendezése mellett, készülő kiadványaink illusztrációinak jórészt is e csoport készítette. Komoly gondot fordítottunk számukra megfelelő szerszámok, gépi berendezések, fotofelszerelések beszerzésére.

III.

Az Igazgatóság kiemelt tervfeladatai közé egyrészt a fentebb említett, az idegenforgalmi idényre készült kiállítások megrendezése tartozott, másrészt tudományos és ismeretterjesztő kiadványok megjelentetése.

1966-ban hagyta el a nyomdát Közleményeink II. és III. kötete, míg a IV. kötet kötetési munkálatok miatt 1967 elején kerül forgalomba. A nyomdai munkálatok elhúzódása miatt összetorlódott kiadványaink IV. kötetének elkészültével e sorozat folyamatos, évenkénti megjelentetése biztosítottnak látszik.

Kiadtuk ezenkívül négy nagy képzőművészeti kiállításunk katalógusát (Egry József, Vass Elemér, Reisman Károly emlékkiállítások, továbbá a Balatoni Nyári Tárlat katalógusa.) A bakonyi természettudományi kutatás eredményeit közlő sorozat harmadik füzeteként Tapfer Dezső tollából „A keleti Bakony madárvilága” c. kiadvány jelent meg.

Kiadványaink a hazai tudományos intézményeken és érdeklődő látogatóinkon kívül külföldre is eljutottak. Az év végén már 23 ország 246 tudományos intézményével, múzeumával állottunk cserekapcsolatban, a cserébe beérkezett anyag 1087 kötetet és 134 évfolyam folyóiratot tartalmaz 44.000 devizaforint értékben.

Az év folyamán megindult az V. és VI. Évkönyv anyagának szerkesztése, nyomdába adtuk a tihanyi hajózástörténeti kiállítást, illetőleg a balatonfüredi Jókai Emlékmúzeumot ismertető vezetőket, továbbá „A Bakony természettudományi kutatásának eredményei” c. sorozat negyedik füzetét.

1966 végén az Akadémiai Kiadó megjelentette a keszthelyi és sümegi járások régészeti lelőhelyeit ismertető topográfiai kötetet, 33,5 ív terjedelemben. Ezzel az 1961 óta folyó munka első eredménye született meg. A veszprémi járás anyagát tartalmazó kéziratot a lektori vélemények alapján kismértékben módosított-

tuk s az 1966. évi anyaggal bővítettük. 1967 januárjában kerül a kiadóhoz.

A keszthelyi Balatoni Múzeum új állandó kiállításának megrendezése e tervévben is elmaradt. Kiemelt tervfeladataink közül e tervpontot ennél fogva nem teljesíthettük. Azonban, éppen a kiállítással kapcsolatos felújítási munkákból — ezeket már 1965-ben megkezdtük — ismét elvégeztünk annyit, amennyire építőipari kapacitást tudtunk biztosítani. E munka során az első emeleti helyiség sor régi állandó kiállítási anyagát lebontottuk, megkezdődött az üres helyiségekben a villanszerelés s más szükséges munka.

IV.

A Bakonyi Múzeum 1966. évi tevékenységében, mint arra már utaltunk, nagy szerepet játszott a Tihanyban s a megye más múzeumaiban készült kiállításokkal kapcsolatos munka. Ezenkívül a raktározás-nyilván tartás területén értünk el előrehaladást, különösen az adattári anyag rendezésében és leltárbavételében.

Az 1965-ben bekövetkezett személyi változásokat, mint már említettük, részben új, állandó, illetőleg szerződéssel ideiglenesen foglalkoztatott munkaezők alkalmazásával igyekeztünk pótolni. 1966 július 1-i hatállyal nyert kinevezést a Bakonyi Múzeumhoz Dax Margit népvándorlaskori régész. 1966 első felében e státus terhére alkalmaztuk Csernyánszky Mária iparművészettörténészt, aki a múzeum iparművészeti, képzőművészeti stb. anyagának rendezésével foglalkozott. Múzeumi gyakornokként foglalkoztattuk az év folyamán Gopcsa Katalin előfelvételis egyetemi hallgatót és Gráfik Imre néprajzszakost. Nyári és őszi gyakorlati munkát végzett Palágyi Sylvia római-koros régész-hallgató, aki 1967 elejétől kerül véglegesen a Bakonyi Múzeumba. Ezenkívül a kiállításrendező csoport tagjai, illetőleg Ézsiás István szerződéses restaurátor kerültek a múzeum munkatársai közé.

1. Gyűjteménygyarapítás

a) Tervátásaink nem voltak, régészeti anyagunk leletmentések és terepbejárások révén gyarapodott. Az év elején Balatonfőkajáron XVI. sz. végi 7.000 db-os éremlelet került elő (Gopcsa), majd Somlóvásárhely-Lovaspusztáról XV—XVI. sz-i, kb. 1.000 db-os éremleletet gyűjtöttünk be, köztük Mátyás-aranyakat (Gopcsa). Felsőörsön középsőbronzkori depóleletet találtak (Dax), Veszprémben az ismert Vörösmarty-téri

bronzkori lelőhelyről mészbetétes edényekkel gyarapodott a múzeum (Dax). Az év folyamán több ízben folyt leletmentés római lelőhelyeken, így Dörgicsén 2 római sír (Palágyi), Balatonfüred-Arácsón 3 római sír építmény (Éri-Gopcsa), Balatonkenesén 1 római sír mellékletei (Torma), Balatonalmádiban szintén 1 római sír anyaga (Dax) került elő. A balatoni múútnál a Fűzfő-gyártelepi elágazásnál végzett útkorrekció földmunkálatai közben egy római fazekastelepülést tettek tönkre a munkagépek. A leletmentés értékes kerámiatöredékeket, a kőépítmény és a kemencék felmérését eredményezte (Kelemen). Régészeti megfigyelőmunka folyt Pécselyen — zóki kultúras kemence — koraközépkori melléklet nélküli sírok Litéren, — és Veszprémben, az ún. Margit-romok műemléki konzerválása közben. Mindeme munkákat Dax Margit végezte. A veszprémi Várban az Államigazgatási iskola pincéjében már korábban is végzett megfigyelőmunka az itteni építkezés közben építéstörténeti megfigyelésekkel járt, továbbá egy római oszlopfő kiemelésével (Éri). Római kőfaragványokat szállítottunk be a múzeumba Ósiból és Paloznáról, középkoriakat a város-lódi karthauzi, a veszprémi domonkos kolostor maradványai közül. Ezenkívül a veszprémi Szt. Margit templom tatarozása közben fonatos díszű kapubéllet darabokat és egy gótikus ablaktagozatot bontottunk ki a falból (Éri-Koppány).

Akadémiai tervátás gyűjtőterületünkön csak Bakonyszentlászlón folyt (Nováki), a Magyar Nemzeti Múzeum folytatta a halimbai avarkori temetőnél folyó kutatásokat (Török). E munkát a Bakonyi Múzeum anyagilag is támogatta, az ásatáson részt vett Dax Margit. Az Országos Műemléki Felügyelőség régészei a vörösberényi ref. templomban (Pámer) és a Csopak-övesdi templomromnál (Valter) végeztek ásatásokat. Huzamosabb ideig tartó és értékes építéstörténeti, művészeti jelentőségű eredményeket hozó volt a várpalotai vár K-i szárnyában végzett falkutatás (Gergelyffy). A munka utolsó fázisában a Bakonyi Múzeum segítséget nyújtott a várpalotai tanács által biztosított anyagi támogatás terhére a kutatás gazdasági lebonyolításánál. Ugyancsak falkutatás folyt a somlószólyói rk. templomnál is az OMF részéről (Koppány), továbbá tereprendezés a cseszneki várban.

A régészeti topográfia gyűjtőterületünkön már a zirci járás területén folytatott terepbejárásokkal folytatódott. Ezen Torma István, Dax Margit és Palágyi Sylvia vett részt. Az őszi idényben Nagyesztergár, Zirc, Románd, Dudar, Borzavár, Bakonyhána, Olaszfalu, Bakonyszentkirály, Bakonyoszlop, Szápár, Csetény, Sikátor, Csesznek és Jásd községek határát járták be.

Az év folyamán bekerült leletanyag a meghatározás alatt álló balatonfőkajári éremlelet és a terepbejárási anyag kivételével beletárolásra került.

b) Néprajzi gyűjteményünk szinte kizárólag a tihanyi szabadtéri múzeumhoz gyűjtött anyaggal gyarapodott, ez azonban, tekintettel rendeltetésére, meglehetősen jelentős helyi — tihanyi — tárgyakat jelent. Vajkai Aurél továbbra is részt vett az OMF által irányított falukutatásban. 1966-ban adattárunkba került Balatonszőlős, Kádárta, Márkó, Pécsely, Urkút, Vászoly, Lókút, Balatonrendes, Badacsonytomaj, Révfülöp faluképi vizsgálatának anyaga.

A tihanyi skansen berendezéséhez gyűjtött tárgyak száma 126 volt.

c) Ipar- és képzőművészeti gyűjteményünk nagyobbarányú és tervszerű gyarapítása ez évben sem volt lehetséges anyagi fedezet hiánya miatt. Így az esetenként felbukkanó tárgyak megvásárlására szorítkozzunk: 27 db iparművészeti és 3 db képzőművészeti alkotással gyarapodott gyűjteményünk.

d) Természettudományi gyűjteményünkbe a Bakony természettudományi kutatására alakult munkaközösség tagjai által gyűjtött herpetológiai anyag került (179 db), ezenkívül Papp Jenő 24 napos, főleg a Bakonyban végzett gyűjtőútja során kb. 5.000 rovar került a múzeum gyűjteményébe.

e) Helytörténeti gyűjteményünk a belső anyagrendezéssel feltárt anyagon túl, most már szisztematikusan gyűjtött színház- és zenetörténeti dokumentumokkal, tárgyakkal gyarapodott.

f) Ugyancsak folyamatosan, de az előző éveknél kisebb ütemben gyűlik a múzeum műemléki, régészeti és történeti adattári anyaga (fotók, levéltári cédulák, dokumentációk, stb. révén).

g) Fotonegativtárunk anyaga, tekintettel arra, hogy az Igazgatóság által részfoglalkozásban szerződtetett fotóssal — Zeidler Gusztáv — rendelkezünk, az előző évek átlagához képest aránytalanul nőtt, e tár anyagának rendezése pillanatnyilag sajnos nincs biztosítva. A leltározatlan felvételekkel együtt hozzávetőleges felmérés szerint kb. 35.000 negatív van a múzeum birtokában. Rendszeres kezelésére remélhetőleg 1967-ben sikerül megfelelő személyt beállítanunk.

h) Részben a fotós, részben munkatársaink — főleg Papp Jenő — 1965-től rendszeresen készítenek színes diapozitíveket. Ezek rendezése és keretezése 1966-ban megkezdődött. Az eddig mintegy 1.200 db-ot számláló gyűjtemény keretezése (Vitéz Ágnes preparátor munkája) megkezdődött, az elkészült anyagot be is leltároztuk.

i) Könyvtárunk gyarapodása a szokott mértékben folyt. A gyűjtemény kezelője É. Takács Margit. Külön kezeljük, mint az Igazgatóság gyűjteményét, a külföldi csereanyagot. Az ezzel kapcsolatos adminisztrációt és nyilvántartási munkákat 1966-ban Gráfik Imre, majd Gopcsa Katalin végezték.

2. Nyilvántartás, raktározás

A múzeum gyűjteményeinek leltározása a teljesen rendezett gyűjteményeknél naprakésznek mondható. Az év folyamán összesen 6.850 tárgyat leltároztunk, ebből az ipar- és képzőművészeti gyűjtemény évek óta szakember hiányában megoldatlan revíziója során 720 iparművészeti és 110 képzőművészeti tárgyat leltároztunk be, melyek eddig nyilvántartásba véve nem voltak. A nagyvázsonyi ásatási anyag rendezésével kapcsolatban előrehaladás hely hiányában nem történt.

Nagyjelentőségű volt a múzeum adattári anyagának leltározása. Ennek során az 1966-ban munkába állott Scherer János adattárkezelő nyilvántartásba vette a múzeum műemléki adattárát, melynek darabszáma az év végén 2.865 volt. A helytörténeti adattár, mely főleg aprónyomtatványokból áll, szintén jórészt leltározásra került, ebből 4.737 db-ot Scherer János leltározott, É. Takács Margit beletárolta az általa kezelt színház- és zenetörténeti gyűjtemény 1.788 darabját. A rendezett és nyilvántartásba vett 15.974 db-os Adattár mellett rendezés alatt áll a múzeum régészeti és néprajzi adattára is, ezek munkálatai azonban az 1967. évre húzódnak át. Fotonegativtárunkba Vajkai Aurél az általa készített 724 db-ot leltározta be, ezzel 24.834-re nőtt a leltározott negatívak száma. Az említett diapozitív-tárba 475 természetrajzi, illetőleg képzőművészeti vonatkozású diapozitívet leltároztunk be. Ez utóbbi csoportba tartozik az Egry József emlékkiállítás és a III. Balatoni Nyári Tárlat teljes anyaga, a felvételeket Nagy Jenő készítette.

Könyvtárunk állománya 1966-ban meghaladta a 10.000 darabot és a 700 folyóirat-évfolyamot. Ezenkívül történt még az 1.000-nél több kötet külföldi cserekönyvanyag, illetőleg folyóirat beletárolása.

A múzeum tárgyairól készült az év folyamán 2.055 leírókarton. Naprakészen kartonozott a természettudományi, a régészeti és a képzőművészeti gyűjtemény. A néprajzi gyűjtemény kb. 50%-a, az iparművészeti gyűjtemény kb. 60%-a még kartonozatlan. 36.000 db-ot számláló kartonanyagunknak 70%-a fényképpel is el van látva. A kartonanyag átvizsgálása során megállapítottuk, hogy évekkal ezelőtt helytelen felfogás alapján az ún. előkartonok is szerepeltek kimutatásainkban. Ezek darabszáma (4.718) mivel duplumnak tekinthetők, összesítő kimutatásunkban leírásra került.

A képző- és iparművészeti anyag már említett revíziója mellett lényegében befejeződött az éveken át tartó és igen nagy munkát jelentő természettudományi gyűjtemény revíziója is. Miután a geológiai anyag csaknem egyharmadát évekkal ezelőtt a Földtani Intézet kikölcsönözte, a revízióznál állapítottuk meg, hogy nem került vissza valamennyi kikölcsönzött tárgy

a Bakonyi Múzeumba. E tárgyak felkutatása a Földtani Intézetben megkezdődött, azonban ezek vissza-kerülése esetén az azonosítás, meghatározás 1967-ben külső munkatárs (geológus) szakember igénybevétele is szükségessé teszi. A természettudományi gyűjtemény kb 10%-ra tehető részén kívül (2.000 db) a Bakonyi Múzeum teljes anyaga revíziózott.

Múzeumunk továbbra is raktározási nehézségekkel küzd, az évek óta tervezett tetőtérbeépítés meghiúsulásával, továbbá korszerű tárolószekrények beszerzésének költségvetési okokból való csökkentésével helyzetünkön segíteni nem tudtunk.

3. Tudományos munka

a) Kollektív munkák: a régészeti topográfia veszprémi kötetével kapcsolatban átdolgozások, bővítések, egyeztetések munkáját szerzőkön kívül Dax Margit segítette. Ugyanő és Palágyi Sylvia vettek részt a zirci járás terepbejárásán és az azzal kapcsolatos előkészítő munkákban.

Papp Jenő ez évben is irányította a Bakony-kutatók munkáját. Éri István a megye ipartörténetével foglalkozó kutatók munkájának egybehangolására vonatkozó szervezőmunkákat kezdte meg.

b) Egyéni tudományos munka:

Éri István folyamatosan szerkesztette a Közlemények 1967-ben nyomdába kerülő V—VI. kötetének anyagát. Befejezte a topográfia-kötet szerzője és szerkesztőjeként e kötettel kapcsolatos munkákat. Elkészítette a bakonyi üvegjutákról szóló feldolgozás első részeként megjelenő XVIII. sz-i hutatörténet megírását. Megjelent a Közlemények II. kötetében a Bakonyi Múzeum építésének történetét, a III. kötetben a Modern Dunántúl c. haladó folyóirat működését ismertető tanulmánya és a Veszprém megyei helytörténeti lexikonról készült könyvismertetése. A vidéki múzeumok külföldi cserejegyzéke alapján feldolgozta múzeumaink külföldi cserekapcsolatait (Múzeumi Közlemények 1966, 2.)

Papp Jenő folytatta a Természettudományi Múzeum braconida-gyűjteményének rendezését, a szakirodalom katalogizálását. Revíziózta a Kárpátmedence Bracon F. fajait. Megjelent a „Bakony természeti képe” c. kutatási programról készített beszámolója (Közlemények II.), a Kárpátmedence Bracon Fabr. fajainak faunakatalógusa és etológiai adatai (Hym. Braconidae) — I. r. (Rovartani Közlemények 1966.); és a Bakony természeti képe és a rovartani kutatások (Rovartani közlemények, 1966). c. tanulmányok. Elkészített dolgozatai: Honismeret és természettudományi muzeológia, Synopsis of the Bracon F. species of the Carpathian Basin, Central Europe, Subgenus Glabro-

bracon and Bracon s. str., Ergebnisse der zoologischen Forschungen von dr. Z. Kaszab in der Mongolei — 100. Braconidae, és Ergebnisse der Mongolisch-Deutschen Biologischen Expedition 1964 — Braconidae.

É. Takács Margit folytatta az anyag gyűjtését és feldolgozását a veszprémi színház történetével kapcsolatban. Az Egry-kiállítás kapcsán összeállította az Egry-képek magángyűjteményekből ismert anyagának katalógusát.

Összeállította továbbá Gopcsa Katalinnal a magyar vidéki múzeumok nemzetközi kiadványcsere-partnereinek jegyzékét.

Vajkai Aurél a lektori vélemény alapján átdolgozta a balatonmelléki présházak c. terjedelmes tanulmányát, Sági János keszthelyi múzeumalapító néprajzi működéséről tanulmányt írt, átdolgozta a magyar kiadásnak megfelelően a „Balaton” c. munkát.

Gopcsa Katalin elkészítette a balatonfüredi éremletről szóló leírást, É. Takács Margittal közösen a vidéki múzeumok külföldi cserejegyzékét állította össze.

A Bakonyi Múzeum a megindított ipartörténeti kutatások érdekében másodállásban foglalkoztatta 1966-tól Nagybakay Pétert. Feladatkörébe tartozott Közleményeink II—IV. kötetének technikai szerkesztése, továbbá a múzeum céhtörténeti anyagának folyamatos feldolgozása. E munka keretében megjelenés előtt áll „Veszprémi és Veszprém megyei céhkorsók” c. tanulmánya (Közlemények IV.), elkészítette a „Veszprémi és Veszprém megyei céhládák” c. tanulmányának kéziratát. Rajta kívül a veszprémi tobakcéh történetének és munkamódszereinek feldolgozásával foglalkozott a múzeum támogatásával Nagy László, a veszprémi múzeum egykori igazgatója, nyugdíjas, aki 1966-ban helyszíni, főleg levéltári kutatásokat végzett.

c) Tanulmányutak, továbbképzés

Papp Jenő önköltségen az NDK-ban, a berlini Zoologisches Museumban volt 2 hetes tanulmányúton. Munkatársaink résztvettek a szakmai továbbképző előadásokon. Ézsiás István szerződéses restaurátor az év elején 2 hónapot töltött a Magyar Nemzeti Múzeum restaurátorműhelyében.

4. Népművelő munka

a) Időszaki kiállításaink 1966-ban:

- 1 Gyermekrajz kiállítás jan. 20-ig (MIK)
- 2 Fegyvertörténeti kiállítás jan. 17-ig (Magyar Nemzeti Múzeum, Temesváry F.)

- 3 Csorba Tibor festőművész kiállítása febr. 3—márc. 12. (saját rendezés, Jakab Ágnes)
- 4 Gyógynövény-kiállítás február 20—márc. 15. (MIK)
- 5 Reneszánsz mesterek rajzai március 19—április 18. (MIK)
- 6 Herendi porcelánszobrok április 23—június 15. (saját rendezés, Molnár László)
- 7 Balatonfőkajári éremlélet május 28—július 15. (saját rendezés, Gopcsa K.)
- 8 Alumínium-kiállítás május 23—június 16. (MIK)
- 9 Vass Elemér emlékkiállítás június 18—szept. 16. (saját rendezés, Frank János)
- 10 Veszprém megye építészete augusztus 4—szept. 6. (Veszprém megyei Tervező Váll.)
- 11 Németalföldi mesterek rajzai szeptember 10—22. (MIK)
- 12 Samu Katalin szobrászművész kiállítása szeptember 23—október 10. (Múcsarnok, É. Takács M.)
- 13 Reissmann Károly emlékkiállítás október 9—31. (saját rendezés, Bodnár Éva)
- 14 Veszprém város céhtörténeti emlékei október 15... (saját rendezés, Nagybakay Péter)
- 15 VIII. Őszi Tárlat november 3—23 (saját rendezés, É. Takács Margit)
- 16 Bod Éva keramikumművész kiállításánovember 26... (MIK, Katona Imre)
- 17 „Szép könyv 1966” december 10..... (saját rendezés, Pataky Dénesné)
- 18 Újszerzeményi kiállítás október 15—november 26. (saját rendezés, Dax Margit)
- 19 A karikatúra története november 26—december 10. (saját rendezés, Gopcsa Katalin)

Kiállításaink közül az Igazgatóság kiállításrendező csoportja közreműködésével rendeztük meg a Herendi porcelánszobrok, Vass Elemér, illetve Reissmann Károly emlékkiállításokat, a VIII. Őszi Tárlatot, a Szép Könyv 1966 c. kiállítást. Saját anyagból rendezett kisebb bemutatókiállítások mellett (éremlélet, újszerzeményi, stb.) Nagybakay Péter forgatókönyve alapján „Veszprém város céhtörténeti emlékei” címmel a Múzeumi Hónap alkalmával rendeztünk nagyszabású kiállítást.

b) A Bakonyi Múzeum munkatársai közül Éri I. a tihanyi múzeum állandó kiállításainak megrendezésében működött közre. É. Takács M. az Egry emlékkiállítást Tihanyban, a III. Balatoni Nyári Tárlatot Keszthelyen rendezte. Csernyánszky M. és Gráfik I. a tihanyi állandó kiállítás, illetőleg a Szabadtéri Néprajzi Múzeum rendezésében vettek részt a Bakonyi Múzeum kiállításainak rendezésén kívül.

Fejér-Vas-Veszprém megyék múzeumi szervezetei által közös rendezésben létrejövő „A Közép-Dunántúl anyagi kultúrája” c. kiállításorozat első, kerámiát be-

mutató nagyszabású kiállítását a Fejérmegyei Múzeumi Igazgatóság rendezte, a társintézmények személyi és anyagi közreműködésével. A kiállítás 1966 Múzeumi Hónapja alkalmával Székesfehérvárott nyílt meg, a kezdeményezést igen elismerően fogadta a kritika.

c) A Bakonyi Múzeum munkatársai 1966-ban 34 alkalommal tartottak ismeretterjesztő előadásokat, 47 ismeretterjesztő cikket írtak.

Továbbá is a múzeum munkatársai patronálják a Veszprém városi Honismereti Klubot, melyen többek között Éri I. és Nagybakay P. tartottak előadásokat. Munkatársaink közül a honismereti ügyeket Papp J. intézi, aki résztvett az ezzel kapcsolatos országos és helyi tanácskozásokon.

d) A Bakonyi Múzeum állandó kiállítását az év folyamán részben a tihanyi múzeum régészeti kiállítás-részének lebontásával felszabaduló tárgyakkal bővítettük, ezenkívül részben bemutatás, részben a környezet rendezése érdekében a főépület és a Bakonyi Ház közötti téren a parkosítás után szabadtéri kőtárat létesítettünk. (Installációs terv: Koppány T., rendezés: Éri I.)

e) Látogatottság tekintetében a Bakonyi Múzeum 1965-höz képest — főleg a helyi iskolák távolmaradása miatt — visszaesett, 34.095 fő volt. (Az 1965. évinél 5.435 fővel kevesebb.) Számukra az ügyeletes muzeológusok és a teremőrök 546 alkalommal tartottak tárlatvezetést.

5. Restaurálás-konzerválás

A Bakonyi Múzeum, de egyúttal az Igazgatóság központi restaurátorműhelye 1966-ban jelentősen fejlődött. Isaszegi János restaurátor mellett ide nyert beosztást Ézsiás István szerződéses restaurátor, továbbá Hauck Vendel kisegítő. A műhelyt a Művelődésügyi Minisztérium által biztosított TUKUFA-hitel terhére, illetőleg a Központi Múzeológiai Technológiai Csoport segítségével fűrész- és gyalugépekkel, desztilláló és galvanizáló készülékekkel, s más korszerű felszereléssel, szerszámokkal láttuk el. A műhely munkatársai 1.212 db kerámiatárgyat restauráltak, konzerváltak 900 db fémtárgyat, 150 db iparművészeti, 2750 db néprajzi és 3.700 db numizmatikai tárgyat.

A műhely dolgozói közül Ézsiás István 130, Hauck Vendel 50, Isaszegi János 20 munkanapot töltött vidéki, főleg tihanyi kiállítások rendezési munkálatainál. Ézsiás István kiemelkedő munkát végzett a Tihanyban elhelyezett balácai mozaik kiegészítésénél és az örvényesi márvány-ablacrácsok kiegészítő-restauráló munkájánál.

A restaurátorműhely kielégítő felszerelése lehetővé tette, hogy kiállítási tárlók és tablók asztalos-lakatos-

ipari, továbbá egyéb kiállítástechnikai munkákat házi-
lag végezhetünk el. Továbbra is a veszprémi restaurá-
torműhely végzi a pápai múzeum tárgyainak konzervá-
lását s az ottani kiállítások technikai munkálatait.

Isaszegi János restaurátor többévtizedes munkássá-
ga elismerése jeléül a Szakma Kiváló Dolgozója kitün-
tetést kapta.

V.

Balatoni Múzeum, Keszthely

Munkatervünk szerint 1966-ban alapvető feladatunk
volt a Balatoni Múzeum új, állandó kiállításának for-
gatókönyvét elkészíteni. Ezt a feladatot megoldottuk és
a nyári idény befejezése után a régi állandó kiállítást
lebontottuk. A kiállításokban szereplő muzeológiai
anyagot a megfelelő szaktárakban elhelyeztük.
Hogy a Balatoni Múzeum nyitvatartását az új kiállítás
előkészítésének idejére is biztosítsuk, a földszinti kiállítási
termekben kiállításokat rendeztünk. További ne-
hézséget jelentett az is, hogy két raktárrészleget, a ter-
mészettudományi és a néprajzi anyag tárolására szánt
új raktárat padlózni kellett, így igen bonyolult anyag-
mozgatásokat kellett végeznünk. Komoly feladatot je-
lentett, hogy a MTA Régészeti Kutatócsoportjával kö-
zösen folytattuk a gyűjtőterületünk topográfiai feldol-
gozását, amit tervszerűen lebonyolítottunk.

1) Gyűjteménygyarapítás

a) *Régészeti kutatás* A MTA céltámogatásával Barkóczi
L. közreműködésével tervásatást folytattunk Fenék-
pusztán. A déli erődfal külső oldalához simuló temető-
részben IV. századi és VI. századvégi temetők 1963-ban
megkezdett ásatását folytattuk. A feltárás leletanyaga a
római műveltség IV. századvégi etnikumát összegezi és
fontos adatokat ad az ú.n. Keszthely kultúra kialakulá-
sának kérdéséhez is. Leletmentést végeztünk a keszt-
helyi Dobogón, ahol késővaskori temetőt ástunk ki.
A révfülöpi Ecséren későközépkori épület leletmentését
kezdjük meg, vasútépítéssel kapcsolatos földmozgató-
sok miatt. Ásatásainkból 164 tárgy került be a múzeum-
ba. Az MTA Régészeti Kutatócsoportjával közösen
végzett terepbejárások során gyűjtött anyag a keszt-
helyi Balatoni Múzeumba kerül ugyan, azonban ezek át-
adása csak a feldolgozás után történik meg. Ugyancsak
feldolgozás után kerül gyűjteményünkbe az a bronzkori
lakótelep-anyag is, amelyet Torma István tárt fel Bala-
tongyörökön, leletmentés során. Ez utóbbi anyag res-
taurálását és konzerválását is a Régészeti Kutatócso-
port végzi el.

b) *Néprajz*

Ebben az évben elsősorban kisparaszti mezőgazda-
sági munkaeszközöket gyűjtöttünk, mivel ez az élet-
forma-változás következtében megsemmisül. Ezen kívül
új, állandó kiállításunk számára halászati és szőlészeti
tárgyak kerültek begyűjtésre, összesen 267 tárggyal
gyarapodtunk. Közülük kiemelkedő értékű egy faten-
gelyes kocsi és egy nagyméretű, szalmából font bucsér.
Folklór-gyűjtés Vörsön folyt, ahol bábtáncoltató-bet-
lehem él ma is. Szóbeli gyűjtés Vindornyaszőlősön,
Gyenesdiáson, Karmacson, Vonyarcvashegyen, Hollá-
don, Tikoson, Nemesvitán, Balatonedericsen, Diszel-
ben és Kisgörbön folyt. Ezekben a helyeken állandó ki-
állításunk számára tárgyakat is gyűjtöttünk.

c) *Képzőművészeti gyűjtemény*

Vásárlás útján Borsos Miklós Egry Józsefről készült
szobrának bronzmásolatával és ugyancsak Borsos Mik-
lós Egry-plakettjével gyarapodtunk.

d) *Helytörténet*

93 db-bal gyarapodott e gyűjteményágunk. Valameny-
nyi a fürdőélettel kapcsolatos, így szerepet kapnak ál-
landó kiállításunkban.

e) *Természettudomány*

Régészeti ásatásokból előkerült mintegy 110, még
preparálatlan régészeti növénytani lelet gyarapítja eb-
ben az évben gyűjteményünket. Közülük kiemelkedő
jelentőségű a fenékpusztai tervásatásból származó VI.
sz. végi szőlőmag-lelet és egy selyemdarabka, melynek
készítési helye Kína volt. Ezekben kívül a kiállításához 77
db eocén-kori kövületet gyűjtöttünk.

2. *Nyilvántartás, raktározás*

A Balatoni Múzeumban 1966-ban összesen 1676 tár-
gyat leltároztunk. Ebből régészeti 1104, néprajzi 485,
helytörténeti 87 tárgy. Szekrénykataszerbe természet-
tudományi anyagból 1523 tárgy került. Adattárunk 726
tárgyat vett leltárba.

1966-ban 9168 leírókarton készült, ebből 6000 régé-
szeti anyagról, 3098 néprajzi tárgyról, 70 helytörténeti
tárgyról.

A régészeti anyag raktárát bővíteni voltunk kény-

telenek, ezért a vele szomszédos néprajzi raktárat kiürítettük és a régészeti gyűjtemény egy részét ott helyeztük el. Helyhiány miatt a 2. sz. régészeti raktárban kapott helyet ideiglenesen az iparművészeti anyag egy része is. A volt iparművészeti raktárt lepadlózás után a néprajzi gyűjtemény kapta meg, ahol a képzőművészeti anyagot is elhelyeztük. Ugyancsak lepadlóztuk a természettudományi raktárat is, amelynek egy részét laboratóriumnak képezzük ki. Az építési munkák 1967-re áthúzódnak.

Lebontásra került az 1949-ben, illetőleg 1955-ben készített állandó kiállításunk, melynek anyagát a megfelelő raktárakban elhelyeztük.

3. Tudományos munka

Saját erőnkől elkészítettük a Balatoni Múzeum új, állandó kiállításának forgatókönyvét a teljes kiállításra vonatkozóan.

Sági K. és Frech' Miklós közösen megírták a „Régészeti növénytan alapelemei és néhány módszertani kérdése” c. munkát a Művelődésügyi Minisztérium felkérésére, mely a Múzeumi Főosztály módszertani kiadványai sorában meg is jelent.

Megjelent Sági K. szerkesztésében és részben írásában Magyarország régészeti topográfiája I. A keszthelyi és tapolcai járás c. munka. A kötet terjedelme 33,7 iv. Feldolgozásában, terepbejárásoknál Frech' Miklós is közreműködött.

Petánovics Katalin és Sági Károly a „Kerámia” c. közös kiállítás múzeumi katalógusát írták több szerzővel együtt.

Sági Károlytól megjelent a Megyei Múzeumok Közleményeiben a keszthelyi munkásmozgalom történetéről írott tanulmány I. része, a téma második fejezete Sági K. és Czeglédy J. közös munkájaként u. ott, a III. kötetben jelent meg. Sági K. a Panoráma sorozatban új Keszthely-füzetet jelentetett meg.

Frech' Miklóstól megjelentek: „A jutasi és ösküi temetők növényletei”, valamint „Adatok Győrök György és Leó életéhez.” c. munkák a Megyei Múzeumok Közleményei II., illetve III. kötetében.

Elkészült dolgozatok 1966-ban: Sági Károly közlésre az alábbi munkákat adta le: XIII. sz-i varázslás régészeti emlékei. — A kereki Fehérkő-vár, Koppány Tiborral közösen. — Régészeti és növénytanai adatok a pannoniai romanizáció kontinuitásának kérdéséhez. Frech' Miklóssal közösen. Frech' Miklós: XVIII. századi falevel-lelet Keszthelyről. — Többi munkája Sági Károlyal közösen készült. Petánovits Katalin: Vörsi báltáncoltató betlehem.

Tudományos előadások: a múzeum dolgozói szá-

mos alkalommal tartottak előadásokat az Agrártudományi egyetem szakemberei részére, a Nyári Egyetemen, idegenvezető-képző tanfolyamon.

4. Népművelés

A Balatoni Múzeum 1966-ban 12 időszaki kiállítást mutatott be:

1. Hajók, hajósok a Balatonon — ápr. 7-ig (Magyar Közlekedési Múzeum, Bíró József)

2. Festők a Balatonról április 26—június 20. (saját rendezés, Sági K.—Frech' M.)

3. A balatoni hajózás április 26—június 20. (saját rendezés, Sági K.—Frech' M.)

4. Régi fürdőélet a Balatonon április 26—június 20. (saját rendezés, Sági K.—Frech' M.)

5. III. Balatoni Nyári Tárlat július 3—szept. 25. (Igazgatóság rendezése, Bodnár É.—É. Takács M.)

6. Herendi Porcelánszobrok július 3—szept. 25. (Igazgatóság rendezése, Molnár László)

7. NDK művészek kispasztikái július 31—aug. 28. (NDK Kultúra)

8. Balaton a képzőművészetben október 1— (Magyar Nemzeti Galériával, Bodnár Éva)

9. Ember és cipő október 1—december 16. (MIK)

10. A Balatoni Múzeum új szerzeményei október 15—30. (saját rendezés, Sági K.—Petánovits K.)

Népszerűsítő előadást a múzeum dolgozói számos alkalommal tartottak.

A Balatoni Múzeumban 1966-ban összesen 96 995 látogató fordult meg.

Tárlatvezetések száma német nyelven 193, magyar nyelven 577. Ezeket elsősorban Cseh Gézáné tárlatvezető tartotta.

5. Restaurálás

Múzeumunk restaurátora betegeskedése ellenére az évben régészeti anyagból 70 tárgyat restaurált és 1319 tárgyat konzervált. Néprajzi anyagból 271 tárgy konzerválását végezte el. Laboratóriumi helyiség hiányában ebben az évben természettudományi anyag preparálása nem folyt.

6. Egyéb

Múzeumunk dolgozói résztvettek a szakmai-ideológiai konferenciákon. Frech' Miklós a Marxista Esti egyetem III. évfolyamát hallgatja. Csizsár Károly a Szakma Kiváló Dolgozója kitüntetést kapta. Sági Károly és Csizsár Károly 1966-ban 25 éves szolgálati idejüket töltötték be.

Helytörténeti Múzeum, Pápa

1. Gyűjtés

1966-ban Farkasgyepűn a nagy állami gyümölcsös bővítése előtt 85 holdas területen kisebb szondázás volt 16 napon át. Az ásatás eredménye szerint a területen régészeti lelet alig mutatkozik. Vináron 14 napon át a Cser-aljában a kavicsbányában római kori germán sírok ásatása folyt. Vaszaron ugyancsak mentőásatás alkalmával a Tó-réten újabbkőkori, kelta és középkori leleteket találtunk. Az utolsó mentőásatás Marcalgergyei határában, a Bicsak-dombon folyt, ahol egy késő-középkori ház és római falak kerültek elő. Az ásatási napok száma: 52.

A régészeti topográfiai munkálatokkal kapcsolatban 14 napon át végeztünk terepbejárást, amelynek keretében Vaszar község határának bejárását elvégeztük. A Bakonyban halomsír-mezők területét vizsgáltuk át.

Néprajzos szakember hiányában a két éven át nyáron történt eredményes gyűjtések 1966-ban nem folytatódtak.

A helytörténet területén sikerült további gyűjtéseket végeznünk a pápai keménycserépgyár egykori termékeiből, Nyárádról és Pápáról egy-egy pápai céhládát szereztünk. Ajándékozás útján egy értékes régi pápai kályha, a Textilgyár ajándékeként régi textilminták kerültek a múzeumba. Felsoroltakon kívül a pápai várkastélyból származó képek és kisebb tárgyak kerültek a helytörténeti gyűjteménybe.

2. Nyilvántartás, raktározás

Az év folyamán minden, az előző évben gyűjtött tárgyat beletároltunk, így jelenleg csak az 1966. évi új szerzemények és az ásatások még nem restaurált anyaga leltározatlan. A múzeum leltározott tárgyai egyúttal leírókartonon is szerepelnek, tehát ez a munka is naprakész állapotba került.

Az év októberében sikerült megszerezni a kastély múzeumunkkal szomszédos négy elsőemeleti helyiséget, melyeket eddig a Téglaiipari Vállalat használt. Jövő évi kiállításunk három újabb szobával, a gyűjtemény egy további raktárral bővül ezáltal. A földszinti raktárban az év folyamán külön embertani tárt létesítettünk, s a múzeumba került anyagot szak szerint véglegesen elrendeztük. A múzeum földszinti raktára most már két évi gondos és állandó szellőztetés után száraznak mondható, az ott tárolt anyag biztonságban van.

3. Tudományos munka

A múzeum folyosóján levő helytörténeti kiállítás folytatása és bővítése miatt előzetes vázlatos forgatókönyvet készítettünk az új helytörténeti kiállításról. Az év folyamán Mithay S. elkészítette az Arrabona számára a Győr—Pápai-vámi újabbkőkori lelőhely ásatásáról szóló dolgozatát, mely meg is jelent. Elkészült a borsosgyőri kelta sírleletek ismertetése, mely a kiskamondi hasonló korú sírleleteket tárgyaló dolgozattal együtt jelenik meg a Veszprém megyei Múzeumok Közleményeiben. A Folia Archaeologica számára elkészült a koroncói koravaskori halászkunyhót tárgyaló dolgozat.

Tovább folytatja Mithay S. a pápai XIX. sz-i tanácsülési jegyzőkönyvek feldolgozását. E munkában 1897. évig jutott el.

4. Népművelés

Ez év folyamán a következő időszaki kiállításokat rendeztük:

1. A pápai „Perutz-Textiles” labdarúgócsapat története — január 25-ig. (Saját rendezés, Mithay S.)

2. Fegyvertörténeti kiállítás január 30—március 15. (Magyar Nemzeti Múzeum, Temesváry F.)

3. Csorba Tibor festőművész kiállítása március 15—aug. 29. (Igazgatóság rendezése, Jakab Ágnes)

4. A pápai textilgyár történetéből augusztus 18—26. (saját rendezés, Mithay Sándor)

5. Modern ágplasztika-kiállítás augusztus 20—28. (saját rendezés, Mithay Sándor)

6. Néprajzi kerámia kiállítás augusztus 20—28. (saját rendezés, Mithay Sándor)

7. 400 év a magyar iparművészet történetében szeptember 10—október 5. (MIK)

8. A pápai képzőművészek kiállítása szeptember 20—okt. 3. (saját rendezés, Mithay S.)

9. Keletázsiai bronzok és metszetek október 8— (Keletázsiai Múzeum, Horváth Tibor)

10. Herendi porcelánszobrok okt. 8.— (Igazgatósági rendezés, Molnár L.)

Az év folyamán a Nádor-teremben énekkari hangversennyel összekötött szavalóestet rendeztünk Jancsó Adrienn részvételével. A pápai zeneiskola zenekari hangversenyt, a Filharmónia Lux Erika zongoraestjét rendezte meg ugyanott.

A múzeumigazgató ebben az évben régészeti és helytörténeti előadásokat tartott a történelemszakos pedagógusok számára, és több alkalommal a műemléki albizottság részére. Rendszeresen résztvett a szakmai és ideológiai konferenciákon.

5. Restaurálás-konzerválás

Ez évben főleg régészeti anyag került konzerválásra. Több alkalommal restaurálták a Bakonyi Múzeum műhelyében iparművészeti tárgyainkat, főleg edényeket. Budapesten a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban régi kastélybútorokat restauráltak leendő kiállításunk számára és visszahelyezték a Nádor terembe az eredetileg ide tartozó, de a Magyar Nemzeti Múzeumba került Tallos várának nagyméretű olajfestményét.

VII.

Kiállítóhelyeink, emlékmúzeumaink 1966. évi működése — a tihanyi múzeumban végzett nagyarányú építkezést és kiállításrendezési munkát leszámítva — belső eseményektől mentes volt. A badacsonyi Irodalmi Emlékmúzeumnál terveztük a kiállítás felújítását, ez azonban építkezési kapacitás hiányában elmaradt — mivel az átrendezést nagyobbarányú átalakításnak kellett volna megelőznie. Az évi gazdasági ellenőrzések kismúzeumainknál több szabálytalanságot észleltek. Helyenként, ahol a jegykezelés, kiadványárusítás és tárlatvezetés is egy személy feladata, ezt a forgalmas hónapokban amúgyis szükséges többletlétszámmal, illetve óraszám emeléssel lehet majd teljesen felszámolni.

Mint ismeretes, 1965-ben látogatottság tekintetében némi visszaesés, stagnálás mutatkozott múzeumainknál. Helyenként, pl. Sümeg esetében ez 1966-ban is megfigyelhető volt, általában azonban a látogatottság elérte vagy meghaladta az eddigi, 1964. évi látogatottsági maximumot. Balatonparti múzeumainknál továbbra is igyekeztünk a hétfői szünnapot megszüntetni a teremőrök óraszámemelése révén, ez, és Tihanyban a napi 10 órás nyitvatartás érzékelhetően hozzájárult a látogatóforgalom növekedéséhez.

1. Madártani kiállítás, Ábrahámhegy

Változás nem történt a kiállítás anyagában. Szelemi okok (a gondnok betegsége) miatt a múzeum egy ideig nem volt látogatható. Ez magyarázza az egyelőre amúgyis kisforgalmú kiállítás mindössze 866 látogatóját.

2. Irodalmi Emlékmúzeum, Badacsony

Mint fentebb említettük, megfelelő kivitelező híján az évek óta betervezett felújítás és átépítés ez évben is elmaradt s vele a kiállítás felújítása is, bár az irodalmi kiállításrész forgatókönyve már elkészült.

Alkalmos munkaerő hiányában 1966-ban a hétfői szünnapokat újra be kellett vezetnünk. A látogatottság az előző évihez képest ugyan nőtt, 38 069 fő, azonban még mindig kb. 3000-rel volt alacsonyabb az 1964. évinél. Tárlatvezetések száma: 356.

3. Jókai Emlékmúzeum, Balatonfüred

A kiállítás lényegében változatlan maradt, a múzeum Jókai-olvasókönyvtárát az újonnan beszerzett művekkel fokozatosan gyarapítottuk. E könyvtár jelenleg 320 kötetet számlál, látogatottsága kb. 4000 volt. A múzeumot körülvevő kertben kisebb javítások (támfalépítés stb.) folytak, továbbá a szokásos kertészeti munkák.

Lipták Gábor az Igazgatóság megbízásából elkészítette a „Jókai Balatonfüreden” c., már évek óta kifogyott múzeumi vezető átdolgozott kéziratát, melyet 1967-ben nyomtatunk ki.

Az emlékmúzeumot 1966-ban 50 666 látogató kereste fel, a látogatószám itt évek óta fokozatosan emelkedik. Ismét sikerült a hétfői nyitvatartást biztosítanunk egy időszakos teremőr beállításával. A múzeum dolgozó ez évben 846 tárlatvezetést tartottak.

4. Bajcsy-Zsilinszky Endre Emlékmúzeum, Kővágóörs—Pálköve

Az 1965-ben megkezdett munkálatokat folytattuk az emlékmúzeum kialakításával kapcsolatban. Az épület külső-belső tatarozásán és kiállítás céljára történő átalakításán (közfalak bontása, villany bevezetése, stb.) kívül a múzeum körüli nagyterjedésű kertet hozattuk rendbe, megcsináltattuk a kerítést. A Munkásmozgalmi Múzeum munkatársának, Vigh Károly forgatókönyve alapján kiállításrendező csoportunk készítette el a főleg dokumentációs anyagot tartalmazó emlékkiállítást, melyet Bajcsy-Zsilinszky születésének 80. évfordulóján rendezett országos ünnepségsorozat záróaktusaként 1966. július 10-én nyitottunk meg.

A múzeumot Szabó Pál író, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának alelnöke nyitotta meg. A Népfront megyei szervezete által rendezett ünnepségen többszázan jelentek meg, köztük öv. Bajcsy-Zsilinszky Endréné, Kodolányi János, a Megyei Tanács és a Pártbizottság vezetői.

A balatoni forgalomból kissé kieső emlékmúzeumot aránylag még kevesen keresték fel, főleg a környéken üdülő úttörőcsoportok. Látogatóink között üdvözöltük Kállai Gyula miniszterelnököt és családját is. A múzeum csak az üdülési idényben, október végéig van nyitva. A négyhónapos nyitvatartás alatt összesen 1639 látogató kereste fel.

5. Kisfaludy Emlékmúzeum, Sümeg

Az állandó kiállítás anyagában változás nem történt. Az 1964-ben megrendezett Darnay Kálmán emlékkiállítás egyes tárgyait visszaszolgáltattuk a kölcsönzőknek. A múzeum helytörténeti gyűjteménye tovább gyarapodott, nyilvántartási munkálatok ezéven szüneteltek. Az októberi Múzeumi Hónap során bemutatásra került az Igazgatóság „Megyénk műemlékei” c. vándorkiállítása.

A múzeumlátogatók száma Sümegen több, mint egyharmadával csökkent, az 1965. évi 25 000-ről 16 000-re. E csökkenés azonban reális, ugyanis a túlnyomórészt helybeli s kisebbséget vidéki iskolás kirándulócsoportok a korábbi években 75%-nál is magasabb arányban szerepeltek, a helybeliek látogatásának szervezése túlzott volt. A község növekvő idegenforgalmából emlékmúzeumunk kivési azonban a részét, ezt jelzi, hogy 1966-ban a csoportos és egyéni felnőtt látogatók korábbi 25%-os aránya megháromszorozódott s abszolút értékben kétszerese volt az előző éviének. A látogatók számára 300 tárlatvezetést tartottak.

A sümegi Vármúzeummal kapcsolatos kérdéseket külön tárgyaljuk.

6. Múzeum, Tihany

A tihanyi múzeum állandó kiállítását legutóbb 1960-ban rendezték. Az azóta eltelt idő részben „elavulttá” tette e kiállítást, részben olyan igények, lehetőségek merültek fel, amelyek miatt a fejlesztésen túl gyökeres átrendezésre volt szükség. E munkálatok 1966 első öt hónapjában lekötötték nemcsak a múzeum ottani személyzetét, hanem kiállításrendező csoportunk, továbbá a Bakonyi Múzeum tudományos és restaurátor-kollektívájának legtöbb tagját is.

A téli időszakban végezte el az Országos Műemléki Felügyelőség a volt barokk kolostorépület egy része alatt húzódó pincesor kőtárrá való átalakításának munkálatait. A boltozott, tágas helyiségsort téglaburkolattal látták el, a felmenő falakat hőbörcsös vakolattal újravakolták, a sejtetőn középkori nem téglá-, hanem kőfal-részeket kifügázva, eredeti textúrájában mutatva be. A munka második fázisában került sor az egyébként minden külső világítástól elzárt helyiségek világító-berendezésének felszerelésére (a padlószint alatt kiképzett csatornában vezetett kábelekkkel), a villanyhálózatot, továbbá csak a kiállított kőfaragványokat és mozaikot megvilágító világítótesteket Debreczeni Gábor tervei alapján készítettük el.

Ezt követően a kiállításrendező kollektíva (B. Thomas Edit és Soproni Sándor a római kori, Koppány Tibor és Éri István a középkori kőtári termeket ren-

dezte) forgatókönyve alapján részben a tihanyi múzeum földszinti második-harmadik termében elhelyezett római sírkő- és épülethozagzat darabjait, részben a Bakonyi Múzeum kőtárában őrzött középkori kőemlékeket helyeztük el. (A posztamensek terveit ugyancsak Koppány Tibor készítette.) A kőtár egyik legjelentősebb darabja a balácai ásatások során felszínre került, de hely hiányában a Bakonyi Múzeum raktárában 50 esztendőn keresztül tárolt geometrikus díszű római mozaikpadló. Elhelyezése, összeállítás, kiegészítése a Központi Múzeológiai Technológiai Csoport és a Bakonyi Múzeum restaurátorainak munkája. A kőtár 1966 június 2-án nyílt meg, első vendégei az UNESCO Végrehajtóbizottságának Magyarországon ülésező, múzeumi kérdésekkel foglalkozó résztvevői voltak.

A régi állandó kiállítás első három, régészeti-kőtári jellegű kiállítótermében a Magyar Közlekedési Múzeummal közösen rendeztük meg „Hajók a Balatonon” c. kiállításunkat, mely a 125 éves balatoni gőzhajózás jubileumi évében készült. E kiállításrész forgatókönyvét Biró József, a Közlekedési Múzeum múzeológusa készítette. A rendezésben igen jelentékeny részt vállalt a Közlekedési Múzeum kiállításrendező csoportja, mely az Igazgatóság hasonló csoportjával szorosan együttműködve készítette el a teljesen új installációjú kiállítást. (A kiállított anyag és installációja egyaránt a Közlekedési Múzeumból származik.) A hajózástörténeti kiállítást 1966 május 22-én dr. Csánády György közlekedés- és postaügyi miniszter nyitotta meg, majd dr. Mészáros Vince, a Magyar Közlekedési Múzeum főigazgatója adta át rendeltetésének. A megnyitó a hagyományos balatoni vitorlabontó ünnepség egyik pontja volt, résztvettek rajta a Megyei Tanács és a Megyei Pártbizottság, az Országos Idegenforgalmi Hivatal, a Balatoni Intézőbizottság s egyéb intézmények, szervezetek vezető személyiségei.

Az itt állott korábbi kiállítás kőanyagát a lapidáriumban helyeztük el, a régészeti anyaggal a Bakonyi Múzeum állandó kiállítását bővítettük.

A földszinti helyiségekben végzett munkálatokkal egyidőben került sor a régebbi állandó kiállítás, a honfoglalástól a XIX. sz. végéig tartó részének átrendezésére is. Ennek során egyes részek összevonása révén sikerült egy kétértelmű, a Bakonyi Múzeum legrégesebb iparművészeti tárgyait bemutató egyházművészeti kiállítást berendezni, melyben középkori és főleg barokk tárgyak (miseruhák, kelyhek, stb.) láthatók. Egy másik teremben kiállítottuk a megye kerámiatörténetében jelentős szerepet játszó manufaktúrák (Bakonybél, Városlőd, Pápa) jellegzetes darabjait, a Herendi porcelángyár tárgyait, továbbá néhány szép darabot a Bakonyi Múzeum üvegyűjteményéből. Az átrendezett kiállításrészeket Csernyánszky Mária és Éri István

tervei alapján kiállításrendező csoportunk készítette.

E kiállításrész április 3-án nyílt meg. A múzeumban végzett nagyarányú építkezés-átalakítás miatt mindössze 5 héten keresztül volt szükséges a múzeumot zárva tartani.

A tihanyi múzeumban már rendszeressé vált nyári képzőművészeti kiállításon ezúttal Egry József főleg magángyűjteményekből kölcsönzött anyagát mutattuk be. A kiállítást É. Takács Margit rendezte és 1966 május 15-én nyitotta meg dr. Keresztúry Dezső főosztályvezető népes közönség jelenlétében. Jelen voltak mindazok a magángyűjtők, kik a kiállításához gyűjteményükből képet kölcsönöztek. A megnyitóról a rádió egyenes adásban helyszíni közvetítést adott, a TV ugyanaznap riportban számolt be. Az Egry-gyűjtők és -tisztelők az Igazgatóság által biztosított autóbusszal a délutáni órákban meglátogatták és megkoszorúzták Egry József sírját a badacsonytomaji temetőben.

A tihanyi múzeumban végzett nagyszabású átrendezési munkálatok során megnyitottuk az eddig a közönség számára hozzáférhetetlen, eredeti installációjú kolostori könyvtártermet. Az Országos Széchényi Könyvtár által letétként itt elhelyezett és bemutatott könyvanyag az eredeti, sajnos elkallódott gyűjtemény összetételének hozzávetőleges mása.

A könyvtárterembe javaslatunk alapján a Múzeumi Ismeretterjesztő Központ megfelelő olvasótermi bútorzatot készített. Az itt és a folyosókon elhelyezett tárlókban a magyarországi múzeumok tudományos és ismeretterjesztő kiadványainak legjavát mutatjuk be, ezek jórésze a helyszínen kézbevehető, olvasható, illetőleg megvásárolható. A könyvtárterem július hó folyamán nyílt meg.

A tihanyi múzeumban újonnan rendezett kiállítások igen nagy visszhangot váltottak ki. Egyes kiállításrészekről a TV és a Filmhíradó több ízben készített felvételeket, ugyanígy a Rádió is több alkalommal foglalkozott az itteni látványosságokkal. Külön riportot készített a Rádió osztrák szekciója, valamint a Moszkvai Rádió is. Hasonlóképpen jelentős volt a sajtó érdeklődése. Szinte valamennyi folyóirat és napilap foglalkozott kiállításainkkal.

A „híressé” vált múzeum iránt soha nem látott mérvűvé vált a látogatók érdeklődése. 1966-ban 182 569 fő volt az idelátogatók száma. Ez ugyan csak 20 000 fővel múlja felül az előző évi forgalmat s az 1964. évinél 5000-rel kevesebb, azonban ennek magyarázata az, hogy 1966-ig az ún. Népművészeti Házban elhelyezett kiállítás évi 30—35 000 fős látogatóközönségét a statisztikában összevontan adtuk az egykori apátsági épületben működő múzeuméval együtt; az itteni kiállításoknak tehát korábban 140—150 000 főnyi látogatója volt.

Múzeumunkat a megelőző éveknél is jelentősebb

számban keresték fel protokolláris vendégek. Megtintették kiállításainkat, főleg az Egry-kiállítást Kállai Gyula miniszterelnök, a kormány több tagja és kulturális életünk legtöbb vezető személyisége. Külföldi vendégeink között az UNESCO már említett kongresszusának tagjain kívül felkereste a múzeumot az iráni sah, a francia, illetve dán külügyminiszter, a szingapúri államelnök, az egyiptomi felsőoktatási miniszter, az osztrák parlamenti küldöttség. stb. A vendégeket legtöbb ízben a múzeumi igazgatóság vezetője kalauzolta.

Az Egry-emlékkiállítást a Dokumentumfilmgyár szeptember 19-én lefilmezte, anyagát a hó végén visszaszolgáltattuk a tulajdonosoknak.

A múzeum megnövekedett kiállítótere, a július 1—augusztus 31 között bevezetett napi 10 órás nyitvatartás és a látogatók fokozott érdeklődésének megfelelő tárlatvezetésekkel való kielégítése miatt a nyári hónapokban jelentősen növeztük az itt dolgozók létszámát. Első ízben alkalmaztunk nyelveket is beszélő tárlatvezető teremőröket középiskolás diákok személyében. A múzeumban 1966-ban összesen 1053 tárlatvezetés hangzott el. A diák-teremőrök elhelyezésére szolgálati férőhelyet létesítettünk, a múzeum vendégszobáit irodává, illetőleg raktárrá alakítottuk át.

Az őszi hónapokban megtörtént az egykori kolostorudvar kertészeti rendezése, terveink szerint 1968-ban szabadtéri kiállítóterként fogjuk hasznosítani. Ugyancsak elvégeztük a múzeum padlasterének takarítását, rendezését, s megkezdjük a padlaster egy részének kiállítóterként való hasznosítására vonatkozó tervezését is.

1966 szeptember 10-én a múzeumi teremőrgárda legidősebb tagja, Horváth Jánosné munkahelyén rosszul lett és kórházba szállítása után elhunyt. Sírján a tihanyi múzeum dolgozóin kívül Igazgatóságunk is elhelyezte a kegyelet koszorúját.

7. Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany

Az előző évben lényegében befejeződött a szabadtéri néprajzi múzeum két épületének restaurálása. A hátralevő kisebb munkákat az Országos Műemléki Felügyelőség 1966 tavaszán elvégezte. Az egykori Disznósi-halászcéh házában a céhgazda lakását, illetőleg a halászbokor által közösen használt halászati felszerelést mutatjuk be, míg a másik épület egy jobb módú parasztgazda otthonának berendezését, gazdasági felszerelését tárja a látogatók elé. A kiállítás anyagát főleg helyi gyűjtés útján Erdélyi Zoltán gyűjtötte és rendezte el. Mindkét épületet reflektorokkal világítottuk meg, s az udvaron maratott réztáblákon elhelyezett magyar—németnyelvű magyarázó szöveggel és alaprajzzal téjékoztatjuk a látogatókat.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeumot a tihanyi kiállításnyitási sorozatban 1966 május 29-én nyitotta meg dr. Ortutay Gyula akadémikus. Az idényjellegű — szeptember 30-ig nyitvatartó — kiállítóhely az 1966-ban eltelt 4 hónap alatt 53 618 látogatót fogadott. Jellemző, hogy míg a Tihanyi Múzeum látogatói között mindössze 31 000 volt külföldi (17%), addig a Szabadtéri Néprajzi Múzeumot csaknem 25 000 külföldi kereste fel (46%).

Balogh István szolgálatvezető teremőr „kiváló dolgozó” címet és elismerő oklevelet kapott jó munkája elismeréséül.

8. Helytörténeti kiállítás, Túskevár

A gyűjtemény és kiállítás új otthonául szolgáló épület egy részét jogellenesen használó személyt a bíróság ítélete alapján az épület kiürítésére kötelezték. Ennek megtörténtével az 1965-ben rendbehozott kiállítóhelyiségekbe augusztusban átszállítottuk az addig a Községi Tanácson elhelyezett kiállítást.

A pereskedés miatt a gyűjtemény új otthonához tartozó raktár- és irodahelyiség felújítása nem történhetett meg. Ezért az állandó kiállítás kibővítését és újjárendezését el kellett halasztanunk. A kiállítás látogatóinak száma 2385 fő volt, valamivel magasabb az 1964. évinél is.

9. Helytörténeti kiállítás, Várpalota

A kiállítás anyaga lényegében változatlan maradt, csupán néhány, újabban begyűjtött tárgy elhelyezésével gazdagodott. Igazgatóságunk kivette részét a várpalotai vár védelmének 400. évfordulóján rendezett Thury György emlékünnepekből is, a Jószerencsét Bányász Kultúrház különtermében a Magyar Nemzeti Múzeum által rendelkezésre bocsájtott XVI—XVII. századi fegyver- és használati tárgyakból álló időszakos kiállítás megrendezésével. A különkiállítás június 2—július 31 között volt nyitva. Az állandó és különkiállítás összes látogatójának száma 10813 fő volt.

10. Vármúzeum, Veszprém

A három kiállítási egységben az év folyamán lényeges változtatás nem történt. A városba irányuló idegenforgalom emelkedését a Vármúzeum látogatottságának növekedése is mutatja. A múzeum április 3-tól október 31-ig volt nyitva, május 1-től a hétfői nyitvatartást is biztosítottuk. A látogatók össz-száma

169 466, 20 000-rel haladta meg az eddigi legforgalmasabb éveket. Biztosítottuk, hogy a teremőrökön kívül külön tárlatvezető is rendelkezésére álljon a látogatóknak, ez magyarázza, hogy a tárlatvezetések száma 1900 volt, több mint kétszerese az előző évinek.

11. Helytörténeti kiállítás, Zalavár

A kiállítóhelyet, amíg annak anyagát helytörténeti, néprajzi, stb. jellegű résszel, megfelelő helyiségben bővíteni nem tudjuk, nem fejlesztjük. Időszakos, főleg nyári hónapokban történt nyitvatartások során 1100 látogató kereste fel.

12. Reguly Antal Múzeum, Zirc

A kiállítás anyagában változtatás nem történt. Az év folyamán két alkalommal loptak el felfeszített tárlóból egy-egy tárgyat, közülük az egyiket sikerült visszaszerezni. A múzeumot áprilistól október végéig hétfőn is nyitvatartottuk. A látogatók száma 25.957 volt, fokozatosan emelkedő tendenciájú. A teremőrök 377 tárlatvezetést tartottak.

VIII.

A megye területén különböző felügyeleti hatóságok kezelésében levő muzeális gyűjtemények, illetőleg kiállítóhelyek és Igazgatóságunk kapcsolata helyenként teljesen formális volt, míg másutt a közös problémák megtárgyalására többször is sor került.

Keszthelyen a Festetich-kastélyban kialakítandó kiállítási komplexum kérdéseivel foglalkoztunk. A tervek szerint a kastély első emeletén kerül elhelyezésre a dunántúli feudális-kori Levéltár, bővül a Helikon-könyvtár kiállítótermeinek száma, létrejön a hangversenyterem körüli büfé-ruhatár-öltözőrész, s végül múzeumi kiállítások céljára négy nagyobb méretű terem fog rendelkezésünkre állni.

A tárgyalások során Igazgatóságunk kifejtette azt az álláspontját, hogy a Helikon Könyvtár által üzemeltetett kiállítóterem, — amely a könyvtárteremhez kapcsolódó helyiségekben jórészt a Balatoni Múzeum anyagához tartozó bútorzattal, festményekkel, továbbá helyi vonatkozású zenetörténeti és ugyancsak helyi vonatkozású feudális-kori dokumentumokkal van berendezve, továbbá a nekünk juttatandó termek, s végül az ahhoz csatlakozó levéltári bemutató-terem csak egységes szempontok szerint berendezett kiállítóhely lehet. Ezért szükségesnek látszik jóelőre könyvtári, levéltári és múzeumi szakemberek közreműködésével egy komplex

kiállítás tematikájának kidolgozása. Ennek megvalósításával egyidőben kell az itteni kiállítóhely működtetésével kapcsolatos problémákat (fenntartás, dologi és létszámkihátások) megoldani.

*Sümege*n az Idegenforgalmi Hivatal kezelésébe átadott vármúzeum kiállításokkal való ellátásának kérdése több ízben volt értekezletek tárgya. Ezeket Igazgatóságunk is résztvett. 1966-ban a közművesítéssel a várfalakig jutottak el, a vízvezeték és a villanyvilágítás közvetlen bevezetése 1967-re húzódott át. Ezt a munkát azonban csak akkor lehet megindítani, ha a vár egyes helyiségeinek hasznosítása tekintetében az érdekeltek között megegyezés jön létre. Álláspontunk szerint miután a megyei Idegenforgalmi Hivatal mint jelenlegi üzemeltető sem a kiállításrendezés költségeit, sem a majdani megfelelő üzemeltetést (teremőri létszám) biztosítani nem tudja, e feladatot s vele a kezelés gondját is adja át Igazgatóságunknak. Javaslataink egyelőre tárgyalás alatt van, sajnos ezek elhúzódása miatt az ide tervezett kiállítás megvalósulásáról 1967-ben nem lehet szó.

Nagyvázsonyban ugyancsak eredmény nélkül maradt az ottani vármúzeum kiállításának felújítására, a kőtár újjárendezésére és kibővítésére tett javaslatunk, a jelenleg üzemeltető Idegenforgalmi Hivatal e célra költségvetésében nem rendelkezik fedezettel. A Megyei tanács Végrehajtóbizottsága számára készült beszámolóban mindkét vármúzeum Igazgatóságunk részére történő kezelésbeadását javasoltuk.

Megoldás született azonban az Országos Műemléki Felügyelőség által már évekkel ezelőtt kisajátított és muzeális célra átalakított népi műemlék sorsára vonatkozóan. Megismételt javaslatunkra a Községi Könyvtárt az e célra nem alkalmas helyiségekből kiköltöztették és az Idegenforgalmi Hivatal 1967-re kilátásba helyezte az objektum Igazgatóságunknak történő átadását. Az itt létesülő szabadtéri néprajzi múzeum költségvetési előirányzatait 1967. évi költségvetésünkbe bedolgoztuk, s az jóváhagyást nyert.

Bakonybélben a Bakonyi Intézőbizottság kezdeményezésére a Veszprém megyei Tanács egy népi műemléképületet 1966-ban muzeális célra megvásárolt azzal, hogy abban, az 1967. évre tervezett helyreállítási munkák elkészülte után 1968-ban Igazgatóságunk létrehozza a megye harmadik szabadtéri néprajzi múzeumát.

Az 1966-ban várossá fejlesztett *Tapolcán* a városi és járási tanács késő ősszel széleskörű értekezletet hívott össze helytörténeti múzeum létesítésével kapcsolatos elgondolások egyeztetése ügyében. A már korábban e célra kisajátított épületrész jelentős átalakítása és bővítése révén lehetne erről szó, nagyszámú beruházási, illetve felújítási hitel biztosítása nélkül azonban a munkálatok nem indíthatók meg. A városi tanács vállalta valamennyi érdekelt szerv megkeresését a szükséges fedezet biztosításához. Igazgatóságunk képviselője kifejtette, hogy a helytörténeti, irodalomtörténeti és a Tavasbarlanggal kapcsolatos természettudományi profilú kiállítóhely létesítésével egyetértünk, s a kiállítás berendezését, üzemeltetését annakidején vállalni tudjuk.

Néhány szóval foglalkoznunk kell a más szervek kezelésében levő kiállítások látogatottságával. Amint az a statisztikai adatokból kitűnik, ezek látogatottság mértékének növekedése (kb. 9%) valamivel magasabb volt Igazgatóságunk látogatottságának emelkedésénél (8.6%). Erőteljesen nőtt a Nagyvázsonyba és Sümege, a vármúzeumokba riányuló forgalom, kisebb mértékű emelkedés tapasztalható a keszthelyi Helikon-könyvtár látogatottságában. Stagnál viszont s változatlanul aránytalanul alacsony a pápai Képfestő múzeum forgalma. Jelentősen visszaesett a tapolcai Batsányi-emlékszoba és a herendi Porcelánmúzeum látogatottsága.

IX.

Alábbi statisztikai táblázataink az intézményeink tevékenységével kapcsolatos számszerű adatokat tartalmaznak:

A VESZPRÉM MEGYEI MŰZEUMI IGAZGATÓSÁG KÖLTSÉGVETÉSE

KIADÁS	1965-ben összesen	1966. évi jóváhagyott költtségvetés	1966. évi póthitelek	1966-ban összesen
01-es rovat	556.000	573.000	50.000	623.000
02-es rovat	289.000	283.000	87.000	370.000
03-as rovat	42.000	50.000	—2.000	48.000
04-es rovat	23.000	19.000	—	19.000
05-ös rovat	711.300	692.000	154.000	846.000
06-os rovat	219.700	217.000	17.000	234.000
07-es rovat	405.000	380.000	36.000	416.000
08-as rovat	530.000	200.000	144.000	344.000
09-es rovat	79.000	86.000	122.000	208.000
Kiadás összes:	2.855.000	2.500.000	608.000	3.108.000
BEVÉTEL	1965. évi előirányzat 465.000	1965. évi teljesítés 465.000	1966. évi előirányzat 510.000	1966. évi teljesítés 582.700

1966. ÉVI, INTÉZMÉNYEKRE BONTOTT KÖLTSÉGVETÉS ÉS FELHASZNÁLÁS

Kiadás	Igazgatóság		Bakonyi Múzeum		Keszthely		Pápa		Tihany		Kismúzeumok	
	Előir.	Telj.	Előir.	Telj.	Előir.	Telj.	Előir.	Telj.	Előir.	Telj.	Előir.	Telj.
01	105.296	112.667	167.620	193.362	137.744	138.112	30.740	31.270	115.630	121.157	15.970	22.950
02	50.900	102.909	74.680	107.722	52.890	54.380	33.130	31.950	3.740	5.323	67.660	67.742
03	20.000	8.981	11.300	15.261	9.800	10.801	5.400	2.953	3.200	7.452	300	2.503
04	4.000	1.460	6.200	6.393	7.800	9.381	500	—	—	—	500	417
05	172.325	171.559	186.125	268.662	169.740	171.911	66.560	74.243	68.100	78.047	29.150	73.482
06	55.500	34.723	57.000	67.061	41.800	44.328	19.900	18.432	26.800	29.472	16.000	13.050
07	191.000	182.350	72.000	82.163	60.000	45.147	17.000	15.103	30.000	80.094	10.000	11.341
08	—	—	—	—	—	—	50.000	—	150.000	331.770	—	—
09	22.000	9.524	11.000	83.461	48.000	58.319	4.000	4.209	—	—	1.000	454
Összesen	621.021	624.173	585.925	824.085	527.774	532.379	227.230	178.160	397.470	653.315	140.580	191.939
Bevétel												
Belépődíj			8.000	10.500	35.000	45.600	10.000	2.455	300.000	326.697	110.000	124.349
Kiadvány		5.788	8.000	12.449	5.000	6.158	1.000	384	20.000	43.091	7.000	292
Térítés		926	60	60	960	960			4.264	4.342	624	1.056
Összesen		6.714	16.060	23.009	40.960	52.718	11.000	2.839	324.264	374.130	117.624	125.697

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

a) Főfoglalkozásúak

	Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1966. I. 1.	1966. XII. 31.	Megjegyzés
1.	Éri István	megyei múzeumig. 7203	Megyei Múzeumi Igazgatóság, Veszprém	1	1	
2.	Sági Károly	múzeumig. 7204	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
3.	Míthay Sándor	muzeumig. 7204	Helytörténeti Múzeum Pápa	1	1	
4.	Papp Jenő	tud. főmunkatárs 7222	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
5.	Frech' Miklós	muzeológus I. 7223	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
6.	É. Takács Margit	muzeológus II. 7224	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
7.	Petánovits Katalin	s. muzeológus 7225	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
8.	Csernyánszky Mária	muzeológus II. 7224	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	—	1966. VI. 30-ig
	Dax Margit	s. muzeológus 7225	Bakonyi Múzeum Veszprém	—	1	1966. VII. 1-től
9.	Gopcsa Katalin	gyakornok 7225	„	1	1	1966. V. 31-ig és IX. 1-től
	Gráfik Imre	gyakornok 7225	„	—	—	1966. VI.1—X. 31-ig
10.	Papp Imréné	szerződéses grafikus	Megyei Múzeumi Ig. Veszprém	1	—	1966. VI. 30-ig
	Molnár Szilárd	szerződéses grafikus	Megyei Múzeumi Ig. Veszprém	—	1	1966. VII. 1—XII. 31-ig
11.	Isaszegi János	restaurátor II. 7228	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
12.	Csiszár Károly	restaurátor II. 7228	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
13.	Ézsiás István	szerződéses restaurátor II. 7228	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
14.	Bárdossy Lászlóné	gazd. ig. II. 7403	Megyei Múzeumi Ig. Veszprém	1	1	
15.	Kollár Józsefné	előadó 7424	Megyei Múzeumi Ig. Veszprém	1	1	
16.	Gyarmati Istvánné	gondnok 7441	Reguly Múzeum Zirc	1	1	
17.	Bárános Jánosné	admin. 7441	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
18.	Balogh István	kisegítő II. 7471	Múzeum, Tihany	1	1	
19.	Hauck Vendel	kisegítő III. 7473	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
20.	Futó Jenő	kisegítő III. 7473	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
21.	Nagy Anna	kisegítő III. 7473	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
22.	Takács Károly	gépkocsivez. 264	Megyei Múzeumi Ig. Veszprém	1	1	
			Összesen:	22	22	

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMIMUTATÁSA

b) Időszaki főfoglalkozású dolgozók

	Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1966. év hónap- szám
1.	Börzsönyi Ferencné	szolg. vez. teremőr	7474 Bakonyi Múzeum, Veszprém	11
2.	Jakab Ágnes	tárlatvezető teremőr	7474 Bakonyi Múzeum, Veszprém	2
3.	Tóth Ernőné	portás	7475 Bakonyi Múzeum, Veszprém	5
4.	Tóth Miklósné	portás	7475 Bakonyi Múzeum, Veszprém	6
5.	Molnár Ervinné	adattárkezelő	7443 Bakonyi Múzeum, Veszprém	3
6.	Cseh Gézáné	szolg. vez. teremőr	7474 Balatoni Múzeum, Keszthely	11
7.	Dér Dezsőné	teremőr	7474 Balatoni Múzeum, Keszthely	3
8.	Simon Károlyné	teremőr	7474 Jókai Emlékmúzeum, Bfüred	5
9.	Horváth Györgyné	teremőr	7474 Helytörténeti Múzeum, Pápa	1
10.	Farkas Lajosné	teremőr	7474 Bajcsy Zs. Emlékmúzeum Kővágóörs-Pálköve	7
11.	Balogh Istvánné	szolg. vez. teremőr	7474 Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany	10
12.	Geisz Simonné	teremőr	7474 Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany	7
13.	Ignác Éva	tárlatvezető	7474 Múzeum, Tihany	1
14.	Balázs Kálmánné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
15.	Balogh Károlyné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
16.	Baranyai Józsefné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
17.	Bácskai Mária	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	1
18.	Barlay Mária	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	1
19.	Csertán Mária	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	1
20.	Dobos Gáborné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	1
21.	Dobos Gyuláné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
22.	Dobos Józsefné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
23.	Blénessy Tiborné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
24.	Fülöp Gézáné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
25.	Gráfik Imre	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	1
26.	Horváth Jánosné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	5
27.	Kovács Józsefné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
28.	Ódor Teréz	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
29.	Palkovics Éva	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	2
30.	Szabó Gyuláné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	5
31.	Szántai Józsefné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
32.	Tamás Sándor	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	2
33.	Wéber Dezső	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	9
34.	Wolfínák Dénesné	teremőr	7474 Múzeum, Tihany	6
35.	Horváth Imréné	takarító	7474 Múzeum, Tihany	4
36.	Wéber Dezsőné	takarító	7474 Múzeum, Tihany	4
Összesen:				174

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

c) Állandó részfoglalkozású dolgozók

	Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1966. I. 1.	1966. XII. 31	Megjegyzés
1.	Lajtai János	anyagnyilvántartó 7441	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
2.	Benedek Sándorné	bérszámfejtő 7441	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
3.	Özv. Isaszegi Istvánné	hivatalsegéd 7473	Megyei Múzeumi Igazgatóság	1	1	
4.	Vajkai Aurél	Adattárkez. 7443	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
5.	Vitéz Ágnes	preparátor 7463	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
6.	Zimmermann Gusztáv	raktárkezelő 7443	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
7.	Pápai Margit	portás 7475	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
8.	Csabai Lajosné	teremőr 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
9.	Sebestyén István	teremőr 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
10.	Havas Jánosné	teremőr 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
11.	Scherer János	teremőr 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	—	1966. III. 31-ig
	Balogh Istvánné	teremőr 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	—	1	1966. IV. 1-től
12.	Szabó Erzsébet	teremőr 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
13.	Csomain Anna	takarító 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
14.	Makkai Mária	takarító 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	—	1966. X. 15-ig
	Völgyi Józsefné	takarító 7474	Bakonyi Múzeum Veszprém	—	1	1966. X. 16-tól
15.	Lőrincz József	karbantart. 7471	Bakonyi Múzeum Veszprém	1	1	
16.	Cseh Géza	adm. 7442	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
17.	Ulrich Ede	adattárkez. 7443	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
18.	Csiszár Károlyné	termemőr 7474	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
19.	Bojársky Dezsóné	teremőr 7474	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
20.	Molnár Gyuláné	teremőr 7474	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
21.	Papp Sándor	teremőr 7474	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
22.	Neupor Ivánné	teremőr 7474	Balatoni Múzeum Keszthely	1	—	1966. VIII. 31-ig
	Steinger Mária	teremőr 7474	Balatoni Múzeum Keszthely	—	1	1966. IX. 1-től
23.	Németh Gyuláné	takarító 7474	Balatoni Múzeum Keszthely	1	1	
24.	Ecsedy Sándorné	adm. 7441	Helytörténeti Múzeum Pápa	1	1	
25.	Meizinger János	hiv. segéd 7473	Helytörténeti Múzeum Pápa	1	1	
26.	Jászai Józsefné	teremőr 7474	Helytörténeti Múzeum Pápa	1	1	
27.	Taschner Kálmánné	teremőr 7474	Helytörténeti Múzeum Pápa	1	1	

	Név	Beosztás, besorolás	Munkahely	1966. I. 1.	1966. XII. 21.	Megjegyzés
28.	Gerwald Andrásné	teremőr 7474	Helytörténeti Múzeum Pápa	1	1	
29.	Istvánffy Miklósné	gondnok 7441	Jókai Emlékmúzeum Bfüred	1	1	
30.	Kemechey Jenő	teremőr 7474	Jókai Emlékmúzeum Bfüred	1	1	
31.	Vincze Ernőné	takarító 7474	Jókai Emlékmúzeum Bfüred	1	1	
32.	Kovács J. Andrásné	gondnok 7441	Kisfaludy Emlék- múzeum, Sümeg	1	1	
33.	Bozó Sarolta	teremőr 7474	Kisfaludy Emlék- múzeum, Sümeg	1	1	
34.	Hertelendy Gábor	gondnok 7441	Irodalmi Emlék- múzeum Badacsony	1	1	
35.	Szalay Imréné	teremőr 7474	Irodalmi Emlék- múzeum Badacsony	1	1	
36.	Hermann Júlia	teremőr 7474	Reguly Antal Múzeum, Zirc	1	1	
37.	Csömöre János	teremőr 7474	Helytörténeti Múzeum Várpalota	1	1	
38.	Molnár István	gondnok 7441	Helytörténeti Múzeum Tuskevár	1	1	
39.	Farkas Imréné	takarító 7474	Helytörténeti Múzeum Tuskevár	1	1	

A VESZPRÉMI MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG LÉTSZÁMKIMUTATÁSA

d) Időszaki részfoglalkozási dolgozók

		Beosztás	Besorolás	Munkahely
1.	1 fő á 5 hó = 5 hó	kertész	7474	Bakonyi Múzeum, Veszprém
2.	1 fő á 7 hó = 7 hó	teremőr	7474	Balatoni Múzeum, Keszthely
3.	5 fő á 7 hó = 35 hó	teremőr	7474	Vármúzeum, Veszprém
4.	1 fő á 7 hó = 7 hó	gondnok	7474	Madártani Kiállítás Ábrahámhegy
5.	1 fő á 2 hó = 2 hó	kertész	7474	Szabadtéri Néprajzi Múzeum Tihany
	Összesen: 56 hó			

A VESZPRÉM MEGYEI MŰZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

a) Bakonyi Múzeum, Veszprém

Teljes tárgyi gyűjteményanyag							
	1965. XII. 31.		Gyarapodás 1966-ban		Csökkenés	1966. XII. 31.	
	Egyedi	Becslés	Egyedi	Becslés		Egyedi	Becslés
Természettudományi	22.984	32.100	179	5.000	—	23.163	37.100
Régészeti	49.114	8.260	2.659	1.000	—	51.773	1.000
Numizmatikai	7.648	7.400	3.012	3.700	—	10.660	9.700
Néprajzi	7.088	—	127	—	—	7.215	—
Iparművészeti	4.061	10	27	—	—	4.088	—
Képzőművészeti	1.144	—	3	—	2	1.145	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	3.904	—	—	—	3.904	—	—
Összesen:	95.943	47.770	6.007	9.700	3.906	98.044	47.800
Segédgyűjtemény							
Adattár	3.904*	—	12.070	—	—	15.974	—
Fotó	24.112	—	723	—	—	24.835	—
Diapozitív	—	—	475	—	—	475	—
Könyv	9.669	—	528	—	—	10.197	—
Könyv nemzetközi csere	—	—	1.087	—	—	1.087	—
Folyóirat	661	—	68	—	—	729	—
Folyóirat nemzetközi csere	—	—	134	—	—	134	—
Összesen:	38.346	—	15.085	—	—	53.431	—

*Helytörténeti anyagból áttéve!

b) Balatoni Múzeum, Keszthely

Teljes tárgyi gyűjteményanyag							
	1965. XII. 31.		Gyarapodás 1966-ban		Csökkenés	1966. XII. 31.	
	Egyedi	Becslés	Egyedi	Becslés		Egyedi	Becslés
Természettudományi	5.126	19.113	77	1.633	—	5.203	20.746
Régészeti	25.154	—	1.173	—	—	26.327	—
Numizmatikai	5.281	—	6	—	—	5.287	—
Néprajzi	5.225	—	267	—	—	5.492	—
Iparművészeti	3.048	—	—	—	—	3.048	—
Képzőművészeti	1.271	—	2	—	—	1.273	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	1.329	—	93	—	—	1.422	—
Összesen:	46.434	19.113	1.618	1.633	—	48.052	20.746
Segédgyűjtemény							
Adattár	42.647	—	726	—	—	43.373	—
Fotó	3.245	—	293	—	—	3.538	—
Diapozitív	10	—	67	—	—	77	—
Könyv	10.189	—	334	—	—	10.523	—
Folyóirat	3.218	—	192	—	—	3.410	—
Összesen:	59.309	—	1.612	—	—	60.921	—

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI

c) Helytörténeti Múzeum, Pápa

Teljes tárgyi gyűjteményanyag							
	1965. XII. 31.		Gyarapodás 1966.		Csökkenés	1966. XII. 31.	
	Egyedi	Becslés	Egyedi	Becslés		Egyedi	Becslés
Természettudományi	—	—	—	—	—	—	—
Régészeti	699	—	1.100	100	—	1.799	100
Numizmatikai	400	—	20	—	—	420	—
Néprajzi	544	—	40	—	—	584	—
Iparművészeti	138	—	65	—	—	203	—
Képzőművészeti	32	—	5	—	—	37	—
Irodalmi	—	—	—	—	—	—	—
Helytörténeti	1.065	—	—	—	850	215	—
Összesen:	2.878	—	1.230	100	850	3.258	100
Segédgyűjtemény							
Adattár	—	—	1.218	—	—	1.218	—
Fotó	154	—	150	—	—	304	—
Dia	—	—	—	—	—	—	—
Könyv	2.376	—	224	—	—	2.600	—
Folyóirat	889	—	33	—	—	922	—
Összesen:	3.419	—	1.625	—	—	5.044	—

d) Kismúzeumok

		Természettudomány	Régészet	Numizmatika	Néprajz	Iparművészet	Képzőművészet	Irodalom	Helytörténet	Összesen
1.	Irodalmi Emlékmúzeum Badacsony	—	—	—	—	34	8	—	3	45
2.	Jókai Emlékmúzeum Balatonfüred	—	—	—	—	14	—	—	—	14
3.	Kisfaludy Emlékmúzeum Sümeg	274	14	336	403	17	90	652	52	1838
4.	Múzeum, Tihany	nincs önálló gyűjteménye								
5.	Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany	nincs önálló gyűjteménye								
6.	Helytörténeti Múzeum Tüskevár	—	141	611	94	4	—	—	66	916
7.	Helytörténeti Múzeum Várpalota	anyaga még nincs nyilvántartásba véve								
8.	Helytörténeti Múzeum Zalavár	anyaga még nincs nyilvántartásba véve								
9.	Reguly Antal Múzeum Zirc	96	—	69	180	26	—	—	10	381
10.	Vármúzeum, Veszprém	nincs önálló gyűjteménye								
11.	Bajcsy Zs. Emlékmúzeum Kővágóörs-Pálköve	nincs önálló gyűjteménye								
12.	Madártani Kiállítás Ábrahámhegy	nincs önálló gyűjteménye								
	Összesen:	370	155	1016	677	95	98	652	131	3194

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG GYŰJTEMÉNYEI
ÖSSZESÍTÉS

Teljes gyűjteményanyag							
	1965. XII. 31		Gyarapodás 1966-ban		Csökkenés	1966. XII. 31.	
	Egyedi	Becslés	Egyedi	Becslés		Egyedi	Becslés
Természettudományi	28.480	51.213	256	6.633	—	28.736	57.846
Régészeti	75.122	8.260	4.932	1.100	—	80.054	1.100
Numizmatikai	14.345	7.400	3.038	3.700	—	17.383	9.700
Néprajzi	13.531	—	437	—	—	13.968	—
Iparművészeti	7.342	10	92	—	—	7.434	—
Képzőművészeti	2.545	—	10	—	2	2.553	—
Irodalmi	652	—	—	—	—	652	—
Helytörténeti	6.429	—	93	—	4.754	1.768	—
Tárgyi anyag összesen	148.446	66.883	8.858	11.433	4.756	152.548	68.646
S e g é d g y ű j t e m é n y							
Adattár	46.551	—	14.014	—	—	60.565	—
Fotó	27.511	—	1.166	—	—	28.677	—
Dia	10	—	542	—	—	552	—
Könyv	22.234	—	2.173	—	—	24.407	—
Folyóirat	4.768	—	427	—	—	5.195	—
Segédgyűjtemény összesen:	101.074	—	18.322	—	—	119.396	—

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG MÚZEUMAI
LELTÁROZÁS—KARTONOZÁS—REVIZIÓ

	Veszprémi	Keszthelyi	Pápai	Kismúzeumok	ÖSSZESEN
	MÚZEUMOK				
Leltározott 1965. XII. 31-ig	91.843	43.516	2.549	1.868	139.776
Leltározott 1966. év folyamán	5.944	1.676	160	—	7.780
Leltározott 1966. XII. 31-ig	97.787	45.192	2.709	1.868	147.556
Leltározatlan 1966. XII. 31-ig	257	2.865	549	1.390	5.061
Kartonozott 1965. XII. 31-ig	39.000	5.056	—	172	44.228
Kartonozás 1966. év folyamán	—2.663*	9.168	1.495	—	8.000
Kartonozott 1966. XII. 31-ig	36.337	14.224	1.495	172	52.228
Reviziózott 1965. XII. 31-ig	76.611	14.747	2.549	448	94.355
Reviziózva 1966. év folyamán	18.597	1.676	160	—	20.433
Reviziózott 1966. XII. 31-ig	95.208	16.423	2.709	448	114.788

*Régészeti előkartonok selejtezése okozta a csökkenést

A VESZPRÉM MEGYEI MÚZEUMOK LÁTOGATOTTSÁGA 1966. ÉVBEN

	Egyéni		Csoportos		1966. összes látogató	Ebből külföldi	1965. összes látogató	Különbség	Tárlatvezetés
	Felnőtt	Gyermek	Felnőtt	Gyermek					
1. Bakonyi Múzeum Veszprém	6.385	3.778	5.898	18.034	34.095	1.745	39.529	- 5.434	540
2. Vármúzeum, Veszprém	23.471	16.506	64.594	64.895	169.466	14.572	148.683	+ 20.783	1.900
3. Balatoni Múzeum Keszthely	13.430	1.853	25.855	55.860	96.998	4.246	93.259	+ 3.739	770
4. Tihanyi Múzeum Tihany	113.202	59.292	10.075		182.569	31.317	162.502	+ 20.067	1.053
5. Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Tihany	39.426	9.020	5.172		53.618	24.738	—	+ 53.618	—
6. Helytörténeti Múzeum Pápa	1.737	1.399	3.198	6.356	12.690		14.548	- 1.858	24
7. Jókai Emlékmúzeum Balatonfüred	21.839	3.475	25.129	223	50.666	631	49.773	+ 893	846
8. Kisfaludy Emlék- múzeum, Sümeg	2.911	891	7.706	4.103	15.611	427	25.011	- 9.400	300
9. Irodalmi Emlék- múzeum, Badacsony	18.444	5.784	5.683	8.158	38.069	1.895	32.780	+ 5.289	356
10. Reguly Antal Múzeum, Zirc	4.424	1.495	6.399	13.639	25.957	465	24.116	+ 1.841	377
11. Helytörténeti Mú- zeum, Várpalota	3.940	3.305	3.452	116	10.813	53	8.160	+ 2.653	—
12. Helytörténeti Mú- zeum, Tüskevár	1.218	1.167			2.385	13	1.877	+ 508	—
13. Helytörténeti Mú- zeum, Zalavár					1.100		1.137	- 37	—
14. Nadártani Kiállítás Ábrahámhegy	284	36	158	388	866	35	1.104	- 238	—
15. Bajzsy Zs. Emlék- múzeum, Pátkőve	707	194	282	456	1.639	53	—	+ 1.639	—
Összesen:	251.418	108.195	163.601	172.228	696.542	80.190	602.479	+ 94.063	6.166
Egyéb:									
16. Batsányi Emlék- kiállítás, Tapolca					5.342		14.904	- 9.562	—
17. Helikon Könyvtár Keszthely					100.348		94.510	+ 5.838	—
18. Reguly Könyvtár Zirc					20.296		21.607	- 1.311	1.500
19. Kinizsi Vármúzeum Nagyvázsony					70.415		50.594	+ 19.821	2.355
20. Vármúzeum, Sümeg					55.622		41.631	+ 13.991	—
21. Képfestő Múzeum, Pápa					2.393		2.427	- 34	—
22. Porcelánmúzeum, Herend					22.219		27.695	- 5.476	—
Összesen:					276.635		253.368	+ 23.267	3.855
Mindösszesen:	251.418	108.195	163.601	172.228	973.177	80.190	855.847	+ 117.330	10.021

Bericht über die Tätigkeit der Museumdirektion vom Komitat Veszprém im Jahre 1966

Am Ende des Jahres 1966 hat die Direktion die fünfte Jahreswende ihrer Begründung erreicht. Während des vergangenen halben Jahrzehntes haben sich die mit dem Museum verknüpften Institutionen, die früher teils unter der Aufsicht des Ministeriums teils unter anderen Staatsorganen voneinander isoliert funktionierten, in hohem Maße entwickelt, da ihnen ein entsprechendes Budget gesichert wurde. Über diese Entwicklung haben wir an der von dem Exekutivkomitee des Komitats Anfang 1967 gehaltenen Sitzung Rechenschaft abgelegt.

Die Anzahl unserer Institutionen ist von 12 im Jahre 1962 auf 15 im Jahre 1966 gestiegen. Die Anzahl der in der Sorge von anderen Erhaltern stehenden Ausstellungsstätten im Komitat ist während derselben Zeit von 4 zu 7 gestiegen, womit ihre Gesamtzahl auf 22 hinausläuft. Das Budget der Direktion ist von 1,2 am Anfang zu 3,1 Millionen Ft gestiegen, was über dem Landesdurchschnitt steht. Ähnlicherweise ist die Entwicklung in dem Anwachsen der Anzahl unserer wissenschaftlichen Mitarbeiter stärker (von 5 zu 10). In gleichem Maße ist die Anzahl der nur im Teile oder nur zeitweilig beschäftigten anderen Museumsangestellten gestiegen.

Die Stückzahl unserer Museumssammlungen ist um 20% gestiegen (von 160 000 im Jahre 1962 auf 209 000 im Jahre 1966).

Das Dokumentations- und Photomaterial hat sich verdoppelt (91 000 Stücke im Jahre 1966), der Bestand der Museumsbibliotheken wissenschaftlichen Charakters ist um ein Drittel gewachsen (an die 30 000 Bände im Jahre 1966).

Unsere Publikationen sind teils in den 96 Bogen umfassenden vier Bänden von "Unsere Veröffentlichungen" teils in unseren selbständigen kleineren Ausgaben erschienen. Natürlich haben unsere Museologen auch woanders publiziert und insgesamt 70 Manuskripte ihrer Erörterungen wurden angefertigt, oder gedruckt. Die Bedeutung der volksbildenden Tätigkeit unserer Mitarbeiter kommt zum Ausdruck in den 250 populärwissenschaftlichen Vorträgen und in den 365 populärwissenschaftlichen Artikeln, die sie während der vergan-

genen fünf Jahre gehalten bzw. geschrieben haben. Über unsere ständigen und zeitweiligen Museumsausstellungen während des vergangenen Zeitabschnittes haben wir 13 Kataloge und Führer in 36 000 Exemplaren ausgegeben.

Mit Ausnahme von zwei haben wir während der vergangenen fünf Jahre die ständigen Ausstellungen unserer Museumsinstitutionen neu geordnet bzw. erneuert. Die Umordnung der Museen von Keszthely und Badacsony hat sich in das Jahr 1967 hingezogen. Für die Veranstaltung von zeitweiligen Ausstellungen gibt es entsprechende Stellen in Veszprém, Pápa, Keszthely und Tihany. In fünf Jahren wurden 139 solche Ausstellungen veranstaltet. Mit dem Anwachsen des Fremdenverkehrs hatte das Publikum ein immer größeres Interesse auch an unseren Ausstellungen. Dazu hat auch die sehr gute Presse-, Radio- und Televisionspropaganda einzelner von uns veranstalteten Ausstellungen beigetragen. All dies hat erwirkt, daß die Anzahl der Besuche von 330 000 im Jahre 1961 auf 696 000 im Jahre 1966 gewachsen ist. Dies bedeutet, daß mit Ausnahme der Museen von Budapest die meist besuchten Museen des Landes sich in unserem Komitat befinden.

Unser Bericht wurde seitens des Exekutivkomitees des Komitatsrates mit Anerkennung zur Kenntnis genommen.

Im Jahre 1966 machte einen großen Teil von der Aktivität der Direktion die vor Jahren planmäßig eingeführte Erweiterung der Gründungen und Ausstellungen aus. In der Villa am Balatonufer von Endre Bajcsy Zsilinszky, Martyrer-Politiker des antifaschistischen Kampfes, haben wir anlässlich seines 80-sten Geburtstages ein Gedenkmuseum eröffnet. In Tihany haben wir vorläufig ein aus zwei Gebäudekomplexen bestehendes ethnographisches Freiluft-Heimatmuseum gegründet. Dasselbst, im Hauptgebäude des Museums, im räumigen Untergeschoß des einstigen Klosters, haben wir eine römische und mittelalterliche Steinsammlung gegründet; weiterhin, anlässlich der 120-sten Jahreswende der Gründung der Balatonschiffahrt, haben wir eine Ausstellung der Schiffahrtsgeschichte veranstaltet und den historischen Ausstellungsteil umgestaltet. Da-

bei haben wir manch eine zeitweilige Ausstellung veranstaltet, die hinsichtlich der Installation viel verlangten. Sämtliche Ausstellungen wurden von der Gruppe der Direktion für die Veranstaltung von Ausstellungen ausgeführt. Zwecks der Sicherung des immer anspruchsvolleren Niveaus der Aufgaben haben wir unsere Zentral-Werkstatt für Restauration und Veranstaltung von Ausstellungen mit verschiedenen mechanischen Einrichtungen versehen.

In dem vergangenen Jahre wurde besonders unser Tihanyer Museum von einer großen Anzahl von Protokollgästen aufgesucht. Unsere Steinsammlung wurde in der Anwesenheit der Teilnehmer an der Budapester Sitzung des Exekutivkomitees der UNESCO eröffnet. Unsere Ausstellungen wurden u. a. von dem iranischen Schah und seiner Begleitung, vom Staatspräsidenten von Singapur, von den französischen und dänischen Außenministern, von der Delegation des österreichischen Bundestages, vom Minister des ägyptischen höheren Unterrichts besucht. Mehrmals haben der Präsident und zahlreiche Glieder der ungarischen Regierung unsere Ausstellungen mit ihren Besuchen beehrt. Einen besonderen Landesbeifall hat die Gedenkausstellung in Tihany von József Egry, dem größten Maler des Balatons, geerntet.

Die Publikationstätigkeit der Direktion war von bedeutendem Maße auch im Jahre 1966. Fast gleichzeitig, in der ersten Hälfte von 1966 wurden Bände 2 und 3 von "Unsere Veröffentlichungen" gedruckt, während der vierte Band, wegen des Hinziehens der Arbeit in der Buchbinderei, nur Anfang 1967 fertig wurde. Für vier bildkünstlerischen Ausstellungen wurden umfangreiche Kataloge angefertigt und die dritte Nummer der Broschürenserie über die Ergebnisse der wissenschaftlichen Forschung im Gebirge Bakony ist erschienen. Unsere Publikationen konnten in bedeutendem Maße das Ausland erreichen und bis zum Ende 1966 wurden regelmäßige Austauschbeziehungen mit 246 Museen und wissenschaftlichen Instituten von 23 Ländern ausgebaut.

In dem selben Jahre erschien der erste zusammenfassende Band der seit mehreren Jahren fortgesetzten archäologisch-topographischen Forschung. Der Band behandelt mehr als fünfhundert archäologische Objekte der Kreise Keszthely und Tapolca die ungefähr zwei Drittel des Sammelgebietes vom Balaton-Museum ausmachen.

Die mit der archäologischen Topographie in Verknüpfung stehenden Arbeiten sind auch im Bakony-Museum von Veszprém fortgesetzt worden: das schon in Jahre 1965 angefertigte Manuskript wurde auf Grund der Wegweisung der Lektoren überprüft und dem Verleger übergeben, weiterhin sind die zum Material des nächsten Bandes notwendigen Geländefahrten in An-

griff genommen worden. Bedeutendere Ausgrabungen auf unserem Sammelgebiet sind nicht im Gange gewesen, unter unseren kleineren Fundbergungen ist das Einsammeln des mehrere Tausende Stücke betragenden Materials von zwei Münzenfunden (15—16-tes Jahrhundert) erwähnenswert. Die von der Akademie von Bakonyszentlászló unternommene Planausgrabung auf dem Gebiete der vorgeschichtlichen Erdverschanzung, weiterhin die Freilegung des Friedhofes von Halimba aus der Zeit der Völkerwanderung sind fortgesetzt worden.

Im Laufe der Wiederherstellung von Kunstdenkmalern Ausgrabungen in der reformierten Kirche von Vörösberény und bei der Kirchenruine von Csopak aus der Árpádenzeit, weiterhin erfolgreiche Wandforschungen in der Burg von Várpalota sind im Gange gewesen. Für die Ausstellung des ethnographischen Freiluftmuseums von Tihany ist eine große Quantität ethnographischen Stoffes gesammelt worden. Die naturwissenschaftliche — hauptsächlich die entomologische — Sammlung des Museums ist planmäßig vermehrt worden.

Die bedeutenderen Leistungen unserer Registratur waren: die Revision der geologischen, kunstgewerblichen und der bildkünstlerischen Sammlungen, weiterhin die Inventaraufnahme der Sammlung aus der neuesten Zeit und der Ortsgeschichte, weiterhin die von dem bisher eingesammelten Material von Denkmaldaten.

Die Mitarbeiter des Balaton-Museums von Keszthely haben sich in erster Reihe mit der Vorbereitung der neuen ständigen Ausstellung beschäftigt. Im Rahmen der inneren Erneuerungsarbeiten wurden die Lager Räume modernisiert und umgeordnet; die alte ständige Ausstellung wurde abgebaut und im Laufe der Vorbereitung der neuen Ausstellung wurde das Sammeln des Materials fortgesetzt und die letzte Hand an das Drehbuch gelegt.

Im Kooperation mit der Ungarischen Akademie der Wissenschaften wurden die Ausgrabungen des Friedhofes von Keszthely-Fenekpuszta aus dem späten viernten Jahrhundert fortgesetzt. Auch manche kleineren Fundbergungen wurden ausgeführt. Die ethnographische Sammlung hat eine bedeutende Vermehrung erfahren. Auch ein Teil der für den nächsten Band der archäologischen Topographie notwendigen Geländefahrten ist geschehen.

Die Schwierigkeiten der Lagerung konnten durch die Modernisierung etwas gemindert werden. Die Registrierung ging in Ordnung vonstatten, eine Menge von Beschreibungskarten der Museumsobjekte wurde angefertigt.

Die Tätigkeit des Ortsgeschichtlichen Museums von Pápa hatte einen vorwiegenden archäologischen Charakter: mehrere Fundbergungen und vorbereitende Ge-

ländereisen für die archäologische Topographie wurden ausgeführt. 1966 wurde das ins Eszterházy-Schloß versetzte Museum mit weiteren Räumen ergänzt, deren Wiederherstellung in Angriff genommen wurde. Die Ausgestaltung von Lagerräumen, Kanzleien und Ausstellungsräumen wird vorbereitet.

In Verknüpfung mit der Funktionierung unserer Ausstellungsstätten und Museen ist, mit Ausnahme von Tihany, das im Gegenstandsjahr herausgehoben wurde, woanders keine bedeutendere Änderung geschehen. Die Besuchtheit zeigte an meisten Orten eine steigende Tendenz, die unsererseits in der Sommersaison durch die Aufhebung des gewohnten Ruhetages am Montag bzw. durch die zehnstündige Besuchszeit in Tihany befördert wurde. An mehreren Orten, hauptsächlich in Tihany, wurde die Anzahl der zur Führung befähigten Saalwärter während der Sommersaison

durch die Einstellung von sprachkundigen Studenten vermehrt. 1966 fanden in unseren Museen mehr als 6000 Ausstellungsführungen statt.

Die Direktion konnte der Möglichkeit nach auch die Tätigkeit der nicht unmittelbar unter ihrer Lenkung Stehenden Ausstellungsorte verfolgen. Mehrere Unterhandlungen wurden in der Sache der komplexen Ausstellung auf dem Gebiete von Museumsbibliotheken und Archiven, die nach der bevorstehenden Wiederherstellung des ehemaligen Festetics-Schlusses in diesem zu veranstalten ist. Die Unterhandlungen erstreckten sich auch auf die Probleme der Ausstellungen der Burgmuseen von Sümeg und Nagyvácszony. Die Verwirklichung einer neueren ethnographischen Freiluftmuseum-Einheit in Nagyvácszony ist in der Phase der Vorbereitung.

István Éri

Compte rendu sur l'activité de la Direction des Musées du département de Veszprém en 1966

A la fin de 1966, notre Direction a fêté le 5e anniversaire de sa fondation. Les musées — qui jusqu'en 1961 avaient déployé leurs activités séparément les uns des autres, soumises soit à l'autorité du ministère, soit à celle du département, voire d'autres organismes de tutelle — se sont remarquablement développés au cours de la demi-décennie écoulée, grâce à leurs plans de travaux coordonnés et à leur budget bien établi. Nous avons rendu compte de ce développement à la séance du comité exécutif départemental au début de 1967.

Le nombre de nos institutions a monté de 12 en 1962 à 15 en 1966. Le nombre des locaux d'exposition entretenus sur le territoire du département par d'autres autorités a augmenté de 4 à 7, en somme il y en a donc 22. Le budget de notre direction s'est élevé du chiffre initial de 1,2 million de forint à 3,1 millions de forint, dans une plus forte mesure que celle de la moyenne nationale. De même, l'accroissement du nombre de nos collaborateurs scientifiques (de 5 à 10) dépasse la moyenne. Le nombre des autres salariés occasionnels des musées a augmenté dans une proportion semblable.

Le nombre des pièces de nos collections a augmenté de 20 p. c. (160,000 en 1962, 209,000 en 1966). Le nombre des pièces de documentation et des photos a doublé (91,000 en 1966), l'effectif des bibliothèques de nos musées s'est accru d'un tiers (presque 30,000 volumes en 1966).

Nos publications scientifiques ont paru soit dans les quatre volumes (96 cahiers d'imprimerie) de notre Bulletin, soit en brochures séparées. Nos muséologues ont

naturellement publié des articles dans d'autres périodiques encore, en tout ils ont rédigé ou fait imprimer les manuscrits de 70 études. Leur activité de vulgarisation scientifique est également considérable: ils ont fait 250 conférences, écrit 365 articles de vulgarisation durant les 5 dernières années. Nous avons publié 13 catalogues en 36.000 exemplaires sur nos expositions de musée permanentes et périodiques.

Au cours du quinquennal passé nous avons aménagé ou réorganisé les expositions permanentes de nos musées. La réorganisation des musées de Keszthely et de Badacsony s'est prolongée jusqu'en 1967. Dans quatre villes, à Veszprém, Pápa, Keszthely et Tihany il y a assez de place pour organiser des expositions périodiques. En cinq ans, nous en avons organisé 139. L'intérêt du public, allant de pair avec la croissance du tourisme, s'est tourné dans une mesure de plus en plus grande vers nos expositions. Leur succès est dû également à la propagande que la presse, la radio et la télévision ont consacrée à quelques-unes de nos expositions. Il résulte de tous ces facteurs que le nombre des entrées de nos musées a augmenté de 330.000 en 1961 à 696.000 en 1966, ce qui veut dire que — abstraction faite des musées de Budapest — les musées les plus fréquentés du pays se trouvent dans notre département.

Le Comité Exécutif du Conseil Départemental a pris bonne note de notre compte rendu et exprimait sa satisfaction.

En 1966, dans l'activité de notre direction une place considérable a été accordée au développement des ins-

titutions et des expositions commencé systématiquement depuis des années. Nous avons inauguré un musée commémoratif au bord du Balaton dans la villa d'Endre Bajcsy-Zsilinszky, politicien et martyr de la lutte contre le fascisme, à l'occasion du 80e anniversaire de sa naissance. A Tihany, nous avons constitué un skanzen qui — à l'heure actuelle — ne comprend encore que deux complexes de bâtiments. En outre, à Tihany également, dans le bâtiment central du musée, nous avons installé dans la cave de grandes dimensions de l'ancienne abbaye une galerie de monuments de pierre de l'époque romaine et du Moyen Age. Ensuite, à l'occasion du 120e anniversaire de la navigation sur le Balaton, nous avons organisé une nouvelle exposition nautique, et nous avons transformé la partie historique de l'exposition. Après de ces travaux, nous avons organisé maintes expositions toutes régies par le groupe organisateur d'expositions. Pour assurer la qualité de plus en plus élevée des travaux, nous avons installé différents outillages mécaniques à Veszprém dans notre atelier central de restaurateurs et installateurs.

Dans les années passées, c'est surtout notre musée de Tihany qui a été visité par un grand nombre d'hôtes protocolaires. C'est en présence des participants de la session du Comité Exécutif de l'Unesco à Budapest que nous avons inauguré notre galerie de monuments de pierre. Ont visité nos expositions le saï d'Iran et sa suite, le chef d'Etat de Singapour, les ministres des affaires étrangères français et danois, la délégation parlementaire autrichienne, le ministre égyptien de l'éducation supérieure et bien d'autres. Le chef et plusieurs membres du gouvernement hongrois ont honoré nos expositions de leurs visites. C'est surtout l'exposition rétrospective de József Egry, le plus grand peintre de Balaton qui a remporté un succès général.

Les publications de notre Direction étaient d'un volume considérable en 1966. C'est presque en même temps, dans la première moitié de 1966 que les 2e et 3e volumes de notre Bulletin parurent; le 3e volume — à cause de la durée trop longue des travaux de reliure — ne vit le jour qu'au début de 1967. Pour quatre de nos expositions nous avons fait des catalogues détaillés et nous avons fait paraître le 3e cahier de la série rendant compte des résultats des recherches des sciences naturelles sur le Bakony. Une partie considérable de nos publications sont parvenues à l'étranger, à la fin de 1966 nous étions en clearing avec 246 instituts scientifiques ou musées de 23 pays.

En cette même année a paru le premier volume récapitulatif des recherches historio-topographique, résultat d'un travail de plusieurs années. Cette oeuvre fait connaître les plus de 500 monuments historiques des districts de Keszthely et de Tapolca, c'est-à-dire des 2/3 du domaine de recherches du Balatoni Múzeum.

Les travaux concernant la topographie historique ont été faits entre autres au Bakonyi Múzeum de Veszprém: en suivant les indications des lecteurs, nous avons révisé et transmis à l'éditeur le manuscrit déjà mis au point en 1965, et nous avons commencé l'inspection des lieux dont s'occupera le volume suivant. Sur notre terrain d'investigation aucune fouille considérable n'a eu lieu: mentionnons pourtant deux trouvailles comptant plusieurs milliers de médailles (XVe—XVIe siècles). A Bakonyszentlászló les fouilles de l'Académie se poursuivent sur l'emplacement du fortin de terre préhistorique, de même qu'à Halimba la mise au jour du cimetière de l'époque de la migration des peuples; au cours de la restauration des monuments historiques, dans le temple de Vörösbény, les ruines de l'église de l'époque arpadienne à Csopak et dans la forteresse de Várpalota, des fouilles fructueuses ont été effectuées. Nous avons recueilli une grande quantité d'objets folkloriques pour le skanzen de Tihany. La collection naturaliste du musée, surtout la collection entomologique s'est systématiquement enrichie.

Nos travaux d'enregistrement: nous avons continué la révision des collections géologique, des arts appliqués et des beaux-arts, l'enregistrement des collections contemporaine et topographique, et de la matière de documentation concernant les monuments historiques.

Les collaborateurs du Balatoni Múzeum de Keszthely se sont occupés avant tout des travaux préparatifs de la nouvelle exposition. Ainsi, au cours des travaux de renouvellement intérieur, on a modernisé les dépôts, démonté l'exposition permanente, continué le rassemblement des matériaux de la nouvelle exposition, et on a procédé aux dernières retouches de son plan d'installation.

En collaboration avec l'Académie des Sciences de Hongrie, nous avons continué à Keszthely-fenekpuszta les fouilles faites dans le cimetière de la fin du IVe siècle. L'enrichissement de la collection ethnographique a été remarquable. On a effectué en partie l'enquête sur les lieux, nécessaires pour le volume suivant de la topographie historique.

Grâce à la modernisation, les difficultés de l'entreposage ont été réduites. Les travaux d'enregistrement se sont poursuivis régulièrement, une grande quantité de fiches d'objets a été faite.

L'activité du Helytörténeti Múzeum à Pápa était de caractère archéologique: plusieurs récupérations ont été faites et l'on a procédé à l'inspection préliminaire des lieux de la topographie historique. Le musée ouvert en 1966 dans l'ancien château Eszterházy s'est agrandi de locaux nouveaux, nous en avons commencé la restauration. L'installation de nouveaux entrepôts, bureaux, salles d'exposition est en préparation.

Concernant l'activité des nos lieux d'expositions et

musées commémoratifs, il n'y avait aucun changement remarquable, excepté Tihany, favorisé au cours de l'année 1966. Le nombre d'entrées, presque partout, s'est accru, du fait que nous les avons favorisées en supprimant le relâche du lundi, et en assurant dix heures de visite à Tihany. En maints endroits, surtout à Tihany, nous avons augmenté le nombre des guides en embauchant pour l'été des étudiants parlant des langues étrangères. En 1966 plus de six milles visites commentées ont eu lieu dans nos musées.

Notre direction s'est intéressée aussi dans la mesure du possible aux activités des lieux d'exposition qui ne relevaient pas de sa compétence. Nous avons eu plusieurs entretiens préalables au sujet de l'exposition complexe des musées, bibliothèques et archives, de même qu'au sujet des problèmes des expositions des musées du château de Sümeg et de Nagyvázsony. La réalisation d'un skanzen est en préparation à Nagyvázsony.

István Éri

ОТЧЕТ О РАБОТЕ УПРАВЛЕНИЯ ВЕСПРЕМСКОГО КОМИТАТСКОГО МУЗЕЯ ЗА 1966-Й ГОД

В конце 1966-го года Управление музея подошло к своему пятилетнему юбилею. Раньше музеи находились частично под ведомством министерства, частично под ведомством комитатского совета и разных других организаций и поэтому работали изолированно друг от друга. За последние же пять лет благодаря централизованному управлению, благодаря общему плану работы и обеспечению единого бюджета, наблюдается значительное развитие их. Об этом говорилось в нашем отчете на состоявшемся в начале 1967-го года заседании.

Количество наших музейных учреждений возросло с двенадцати в 1962-м году до пятнадцати в 1966-м году. Во всем комитате количество выставок, находящихся под ведомством других организаций, за этот же период возросло с четырех до семи. Таким образом, всего количество музейных учреждений в комитате двадцать два. Бюджет Управления вырос с 1.200 тысяч форинтов до 3.100 тысяч форинтов, т. е. рост бюджета в Веспремском комитате больше, чем в среднем по стране. Такое же положение и с ростом количества научных сотрудников (с пяти до десяти). Количество музейных сотрудников, занятых временно, тоже возросло. Количество музейных экспонатов увеличилось на 20% (в 1962-м году — 160 тысяч, в 1966-м году — 209 тысяч). Удвоилось количество документов и фотоматериалов (в 1966-м году уже 91 тысяча). На одну треть увеличился фонд музейных научных библиотек (к 1966-му году почти 30 тысяч томов).

Научные публикации увидели свет частично в четырехтомном собрании объемом в 96 печатных листов, частично в виде небольших самостоятельных изданий. Наши музейеведы публиковали свои работы, естественно, и в других местах. Всего за это время имеется семьдесят рукописей, из них часть напечатана. Нашу работу можно назвать значительной и в области воспитания масс. За отчетный период нашими научными

сотрудниками было прочитано 250 научно-просветительских лекций, было написано 365 научно-популярных статей. Нами было издано тринадцать каталогов и путеводителей по материалам постоянных и временных выставок общим тиражом в 36 тысяч экземпляров.

Постоянные музейные выставки, за исключением двух, были за последние пять лет переоборудованы, переформлены или устроены заново. На 1967-й год намечено переустройство Кестхейского и бадачоньского музеев. В четырех местах — в Веспреме, Папе, Кестхейе и Тихане имеются помещения для устройства временных выставок. За отчетные пять лет их было организовано 139. Вместе с ростом иностранного туризма растет интерес к выставкам и у местного общества. Этому способствовала и хорошая пропаганда в печати, по радио и телевидению. Благодаря всему перечисленному посещаемость музеев возросла с 330 тысяч в год в 1961-м году до 696 тысяч в 1966-м году, что означает, что наиболее посещаемые музеи страны (если исключить столичные) находятся в нашем комитате.

Наш отчет исполком комитатского совета принял, выразив признание достигнутым нами успехам.

В 1966-м году в деятельности Управления музеев большое место заняло планомерное развитие и увеличение выставок. К 80-й годовщине со дня рождения жертвы фашизма Эндре Байчи-Жилински в его даче на побережье Балатона нами открыт музей его имени. В Тихане нами открыт этнографический музей под открытым небом, состоящий из двух зданий с прилегающим к нему открытым пространством. Наряду с этим в Тихане же в главном здании музея — в огромном подвале бывшего монастыря — находится собрание каменных памятников римского и средневекового происхождения. К 120-ти летию паровозного сообщения на Балатоне организована выставка, отражающая историю судоходства, а также

переоформлена часть исторической выставки. Наряду с этими работами нами организовано несколько временных выставок. Все они созданы группой по организации выставок Управления музеев Веспремского комитета. Для обеспечения высокого уровня выставок реставрационные мастерские в Веспреме оборудованы различными механизмами.

Наиболее посещаемыми высокими гостями в прошлом году были тиханьские музеи. На открытии собрания каменных памятников присутствовали участники Будапештской сессии Исполнительного комитета ЮНЕСКО. Наши выставки осмотрел иранский шах со своей свитой, президент Сингапура, французский и датский министры иностранных дел, австрийская парламентская делегация, египетский министр высших школ и другие. Неоднократно оказывали честь посещением выставок премьер-министр Венгрии и многие члены правительства. Особенным успехом пользовалась выставка картин наиболее крупного балатонского художника Йожефа Эгри.

Очень значительной была в 1966-м году издательская деятельность Управления. В первой половине 1966-го года вышли второй и третий тома Известий, четвертый же том из-за затянувшихся переплетных работ был готов только к началу 1967-го года. К четырем выставкам изобразительного искусства были выпущены объемистые каталоги, вышел третий том серии, публикующей достижения баконьских естественно-научных исследований. Большое количество наших публикаций попало за границу, к концу 1966-го года нами установлен систематический обмен информацией с 246-ю научными учреждениями и музеями двадцати трех стран. В этом же, 1966-м, году вышел первый том, обобщивший исследования по археологической топографии. Это издание содержит описание около двух третей находящихся в ведении Балатонского музея (в Кестхейском и Таполцайском районах), т. е. свыше пятисот археологических объектов.

В Баконьском музее Веспремского комитета тоже производятся работы, имеющие отношение к археологической топографии: законченные в 1965-м году рукописи просмотрены, отредактированы и сданы в издательство, далее — начаты съемки к готовящемуся следующему тому. На территории не производилось значительных раскопок, но из числа более мелких раскопок, достойны упоминания две находки, состоящие из нескольких тысяч монет, относящихся к пятнадцатому-шестнадцатому векам. Продолжались предусмотренные планом Академии баконьсент-ласловские раскопки на территории древних земляных укреплений, раскопки халимбайского могильника времен великого переселения народов. По части реставрации памятников культуры проводились рас-

копки в вёрёшбереньской реформистской церкви, раскопки у чопакской церкви, относящейся к арпадским временам и успешные исследования стен варапалотских городских укреплений.

Для выставки тиханьского музейного комплекса нами собрано большое количество предметов, имеющих этнографическое значение.

Планомерно увеличиваются коллекции музея по естественному, особенно коллекция насекомых.

Были проведены значительные работы по учету экспонатов: ревизия коллекций по геологии, ремеслам и изобразительному искусству; инвентаризация собраний по новейшей истории и истории края и собранного по нынешнее время архивного материала о художественных памятниках.

Сотрудники кестхейского Балатонского музея в первую очередь занимались подготовкой постоянных выставок. К внутренним рационализаторским работам можно отнести реорганизацию и модернизацию склада, разбор постоянной выставки и сбор материала для новой, последняя отделка готовящегося сценария.

При сотрудничестве с Академией наук продолжались кестхей-фенекпустайские раскопки могильника, относящегося к четвертому столетию. Значительным было увеличение собрания этнографических материалов. Были частично закончены съемки, необходимые для выпускаемого следующего тома по археологической топографии.

Модернизацией склада удалось немного облегчить трудности по хранению. Планомерно проводились работы по регистрации. Картотека музейных экспонатов в значительной степени готова.

Деятельность папайского музея по истории края в основном сводилась к археологическим изысканиям — делались предварительные топографические съемки для археологических раскопок. Музей, разместившийся с 1966-го года в бывшем дворце графа Эстерхази, расширился за счёт новых помещений, ремонт которых уже начался. Идет подготовка оформления новых складов, контор и выставочных залов.

В деятельности наших музеев и выставочных помещений, за исключением Тиханьского, значительных изменений не произошло.

Посещаемость музеев в большинстве мест возросла, чему способствовало то, что в период летнего сезона музеи работают без выходных дней (традиционный выходной день в понедельник упразднен), а Тиханьский музей открыт ежедневно десять часов. Во многих местах, главным образом в Тихане, в период летнего сезона было увеличено количество смотрителей и экскурсоводов за счёт студентов, говорящих на иностранных языках и в летнее время охотно работающих в музее.

В 1966-м году было проведено более шести тысяч экскурсий по музеям.

Наше Управление, сообразуясь со своими возможностями, следило и за деятельностью выставочных помещений, не подведомственных ему. Мы неоднократно принимали участие в заседаниях по организации музейного комплекса, библиотеки и архива,

которые займут место в бывшем дворце Фештетича после его реставрации, а также в связи с выставками в шуметском и надважонском музеях. Проводятся подготовительные работы по устройству в Надважоне этнографического музейного комплекса под открытым небом.

Иштван Эри